

veštnik

Letnik XXVII.

Celovec, petek, 3. november 1972

Štev. 44 (1581)

Deželni glavar Sima v deželnem zboru:

Državna pogodba ne predvideva ugotavljanja manjšine

Prejšnji teden v sredo je koroški deželni zbor več ur razpravljala o manjšinskem vprašanju. V ospredju deloma zelo ostre razprave je bilo vprašanje dvojezičnih napisov z vsemi spremljajočimi dogodki; obširno pa je bilo govora tudi o tako imenovanem ugotavljanju manjšine. Med razpravo, ki jo je z galerije spremljal tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Bojan Lubej, je prišlo do jasne ločitve duhov. Socialistični poslanci so se nedvoumno priznali k obveznostim iz državne pogodbe in poudarili, da sedanji dogodki na Koroškem močno škodujejo ugledu Avstrije, zavrnil pa so zahtevo po ugotavljanju manjšine. V tem vprašanju ÖVP ni zavzela jasnega stališča ter se je izgovarjala na „voljo ljudstva“, FPÖ pa se je razumljivo tudi tokrat pokazala v svoji znani protislovenski vlogi.

Na posledice, ki jih imajo sedanji dogodki okoli dvojezičnih napisov za mednarodni ugled Avstrije, je že uvodoma opozoril deželni glavar Sima, ki je zelo odločno obsodil akcije nacionalistov, prav tako pa jasno zavrnil tudi zahtevo po ugotavljanju manjšine. Dejal je, da državna pogodba ne predvideva nobenega ugotavljanja manjšine, pa tudi nikjer drugje v svetu to ni podlaga za manjšinsko politiko. V svojih izjavah je deželni glavar dejal, da je protestno zborovanje Heimatdienst v Celovcu sicer mirno potekalo, vendar pa so govorci pričali o nedostopnosti teh

ka. Posebno ostro je nacionalistične akcije proti dvojezičnim napisom kritiziral poslanec Gutfenbrunner. Dejal je, da se kot vzrok za odklonitev teh napisov omenja zaskrbljenost ljudi za enofnost dežele; ta strah pa kljub lojalnosti koroških Slovencev vedno spet podžiga in širi Heimatdienst, ki obsoja vse ukrepe za izvedbo določil državne pogodbe. Poslavec Hanzi Ogris (kateri je izvajanja posebej objavljamo na 2. strani — op. ured.) pa je naglasil, da je ob zadnjih dogodkih na Koroškem povsem razumljiva zahteva po prepovedi hujskaških organizacij.

Bistveno drugačna je bila govorica, ki je prišla iz vrst poslancev ÖVP. Tudi pred najvišjim forumom v deželi je namreč ÖVP znova pokazala, da v manjšinskem vprašanju ne samo da nima lastnih predlogov, marveč da odklanja tudi pobude, za katere so se odločili socialisti, kar z drugimi besedami pomeni, da očitno noče rešitve tega za našo deželo tako važnega vprašanja. V tem smislu je razumeti njegovo nasprotovanje zakonu o dvojezičnih napisih, kjer se je dr. Mayrhofer povzpela celo do ugotovitve, da je treba biti ponosen na reakcijo prebivalstva proti dvojezičnim napisom, medtem ko je Seitschnig dejal, da protizakonite akcije zoper napise niso bile upor, ampak mnene ljudstva. Stranka, katere vodilni predstavniki zastopajo taka stališča, mora imeti čudne predstave o zakonitosti in o pravnem redu. Zakonito in pravno neoporečno je za tako stranko verjetno samo tisto, kar sama skuha v svojem loncu; res edinstven primer demokratičnosti! Ob takem mišljenju seveda tudi ne preseneča stališče, ki ga ÖVP zastopa v vprašanju ugotavljanja manjšine, ko se iz oportunističnih ozirov (morda še vedno računata s kakšnimi slovenskimi glasovi) za ugotavljanje kot tako sicer ne upa zavzemati, zato pa govori o nekem neboluznem „odločanju ljudstva“, češ, podpisnice državne pogodbe gotovo ne bi imele nič proti temu, da bi o napisih glasovalo prebivalstvo, kakor je menil dr. Mayrhofer, ki pa je očitno spregledal, da so podpisnice državne pogodbe svojo voljo in svojo odločitve že izpovedale v členu 7 in je zdaj dolžnost Avstrije, da te svoje obveznosti izpolni v celoti in brez kakršnegakoli izkrivljanja jasnih določil.

Da so bili poslanci FPÖ spet posebno izpadljivi, sploh ne preseneča, kakor tudi ni novo, da so v očeh teh ljudi pač Slovenci tisti, ki so krivi vsega, kar moli sveti nemški mir na Koroškem. Tudi tokrat je poslanec Silla vedel povedati, da so za sedanje nemire odgovorni Slovenci, ki postavljajo pretirane zahteve; dr. Geringer pa je imenoval lažnika vsakogar, ki govori o ogroženosti slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Predvsem pa je razumljivo, da je FPÖ tudi v tej razpravi hvalila ugotavljanje manjšine kot edino zveličavno sredstvo, s katerim bo končno uspelo prepričati „slovenizacijo“ Koroške, le da FPÖ-jevski govorniki pri tem pozabljajo, kako smešni in neverodostojni postajajo, če govorijo o nevarnosti slovenizacije in hkrati zahtevajo šele ugotavljanje, ali je na Koroškem sploh še kaj Slovencev.

V bistvu torej tudi ta razprava v deželnem zboru ni pokazala novih aspektov. Pozitivna je bila v toliko, da je ločitev duhov ob manjšinskem vprašanju postala še bolj jasna, razveseljiva pa zlasti zato, ker je najmočnejša stranka v deželi in državi potrdila svojo odločnost, da vztraja pri izpolnjevanju obveznosti iz državne pogodbe.

V trenutni pojasnjevalni kampanji koroških socialistov predstavlja konferenca dne 28. t. m. v Celovcu brez dvoma višek. Nad 1500 ljudi se je zbralo v Delavski zbornici, kjer je govoril o edini točki dnevnega reda — o dvojezičnih napisih — zvezni kancler dr. Kreisky.

Konferenco je otvoril in vodil namestnik deželnega glavarja Suchanek, ki je poudaril, da pri akcijah v zadnjih tednih ne gre le za oponiranje proti zakonu o dvojezičnih napisih, marveč za eskalacijo nacionalizma in zlasti za naskok opozicionalnih strank ÖVP in FPÖ proti socialistični večini. V svojem uvodu je priznal discipliniranost in razsodnost slovenske narodnostne skupnosti, in naglasil, da bo ÖVP v tem vprašanju končno morala opustiti svojo dvolično igro in se izjasniti, medtem ko od FPÖ z njenim poznanim negativnim stališčem itak ni pričakovati spremembe v pozitivnem smislu.

Zvezni kancler dr. Kreisky se je v svojem retorično brilantnem govoru bavil zlasti z zunanje-političnim aspektom vprašanja. Po kratkem orisu dogodkov 1918 do 1920 in nastanka prve republike je osredotočil svoja izvajanja na zgodovino nastanka državne pogodbe in na merodajno vlogo socialistov pri njenem izbojevanju. Ko je na široko prikazal njen pomen, je citiral tudi člen 7 in poudaril, da država mora izpolniti vse obveznosti iz državne pogodbe, če hoče ostati

Opozorilo Avstriji da je dolžna spoštovati državno pogodbo

Uradni predstavnik jugoslovanskega zveznega sekretariata za zunanje zadeve Milan Zupan je v četrtek prejšnji teden na liskovni konferenci, ko je odgovarjal na vprašanje o sedanjem položaju na Koroškem, podal naslednjo uradno izjavo:

Resnično smo osupli, da je v sosedni in prijateljski državi lahko izbruhnila tako močna protislovenska in protijugoslovanska kampanja.

Očitno gre za organizirano akcijo desničarskih, šovinističnih in neonacističnih sil na Koroškem, ki z vsemi močmi poskušajo preprečiti, da bi avstrijska vlada uresničila zakon o uvedbi dvojezičnih napisov v 205 krajih na Koroškem.

Nadaljevanje in razširitev kampanje sta bili mogoči zato, ker Avstrija v letih po sklenitvi državne pogodbe ni uredila svojih obveznosti do slovenske in hrvaške manjšine. Na podlagi tega se je porajalo mnenje, da je rešitev problema mogoče zavlačevati v nedogled, hkrati pa je med desničarskimi in šovinističnimi krogi v Avstriji nastajalo ozračje nestrpnosti. Sedanji dogodki na Koroškem so najboljšje potrdilo takšnega razvoja.

Avstrijska vlada lahko to popravi le tako, da popolnoma uresniči svoje obveznosti iz 7. člena državne pogodbe, to je, da zagotovi razmere, v katerih bodo manjšine lahko uveljavljale vse pravice, ki jim pripadajo.

Zagotovitev razmer, v katerih bosta slovenska in hrvaška manjšina lahko uporabljali svoje pravice, ki jim jih jamči državna pogodba, katere podpisnica je tudi Jugoslavija, ni samo stvar dobre volje avstrijske vlade, temveč je tudi mednarodna dolžnost, jasno določena z avstrijsko državno pogodbo.

Pri tem je treba posebej poudariti, da 7. člen državne pogodbe izrecno določa, da bodo prepovedali dejavnost tistim organizacijam, katerih cilj bi bil hrvaškemu ali slovenskemu prebivalstvu odvzeti njun manjšinski značaj ali manjšinske pravice. Zvezni izvršni svet bo pri avstrijski vladi vztrajal, naj upošteva ne le to stališče 7. člena, temveč tudi druga določila državne pogodbe, ki nedvoumno ščitijo pravice manjšin v Avstriji.

Zvezni izvršni svet je spremljal dosedanje ukrepe avstrijske vlade v korist manjšin, pričakuje pa, da bo te ukrepe hitreje in odločneje uresničevala, saj to terjajo ne le koristi manjšin, temveč tudi dobrega sosedskega in prijateljskega sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo.

ZSO pri SZDL

Dne 31. oktobra je sprejel predsednik republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Janez Vipotnik s svojimi sodelavci veččlansko delegacijo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, ki jo je vodil dr. Franci Zwitter.

Razgovor je zadeval nekatere probleme medsebojnega sodelovanja v zvezi z zadnjimi dogodki na avstrijskem Koroškem, kjer položaj slovenske narodnostne skupnosti vzbuja vse večjo zaskrbljenost slovenske in jugoslovanske javnosti.

Po obojestranski informaciji so predstavniki ZSO izrazili toplo zahvalo za dosedanje podporo, ki so je bili deležni s strani matičnega naroda in vse jugoslovanske skupnosti.

Dogovorjeno je bilo, da je treba medsebojno sodelovanje nadaljevati v korist obrambe in uveljavitve vseh pravic slovenske narodnostne skupnosti, ki izhajajo iz avstrijske državne pogodbe.

krogov za kakršenkoli kompromis; zavrnil je tudi zahtevo, da bi razveljavili zakon o dvojezičnih napisih.

V obrambo tega zakona so se vključili tudi drugi socialistični poslanci, ki so — kakor na primer predsednik kluba Sereinigg — zavrnil očitke o samovoljnem ukrepanju deželnega glavarja ter poudarili, da za to rešljivo stoji celotna stran-

Od kanclerjevih predlogov ne pričakujemo pozitivnih rezultatov

verodostojna in ohraniti svoj ugled v svetu. Le-ta je zaradi dogodkov na Koroškem resno v nevarnosti! Pri tem pa ne gre le za ugled, gre tudi za resno ogrožanje gospodarstva in zlasti tujškega prometa. Ko je opozoril še posebno na izvolitev dr. Waldheima za generalnega sekretarja OZN, na izvolitev zastopnika Avstrije v Varnostni svet in na Dunaj kot sedež številnih mednarodnih organizacij in konferenc ter končno na dobre odnose z vsemi sosednimi državami in posebno z Jugoslavijo, katere ugled v svetu je še posebej podčrtal, je menil: in vse to naj dopuščamo ogrožati od nekaj žvižgajočih pouličnih zlikovcev?

Kljub temu pa je na koncu s svojimi predlogi,

- da je pripravljen imeti informativni razgovor z župani vseh prizadetih 36 občin;

- da je pripravljen govoriti z vsemi nasprotniki dvojezičnih napisov, ki imajo kaj pametnega povedati;
- da nasprotne skupine gredo na ogledna potovanja v dvojezične pokrajine drugih držav;

- da bodo dvojezične table opremljene z avstrijskim in koroškim grbom ter s koroškimi barvami in končno

- da ne izključuje možnosti, da se vzamejo kot osnova za reševanje rezultati ljudskega štetja 1971 namesto v zakonu predvidenega štetja 1961,

pokazal pripravljenost na kompromis, ki v bistvu pomeni popuščanje nacionalističnim elementom. To je tem manj razumljivo, ker so koroška SPO in večina v koroškem deželnem zboru v zadnjem času in tudi večina diskutantov na sobotni konferenci pokazali vse bolj jasno in odločno stališče.

Ze negativistični kritiki na konferenci in zlasti demonstracije med zborovanjem in po njem ter sramotni izgredi proti njemu in deželnemu glavarju pri odhodu so ga morali prepričati, da hujskačem in njihovim voditeljem v bistvu ne gre za borbo proti baje „nedemokratično“ nastalemu zakonu, kakor poudarjajo, ampak za prepričitev sleherne rešitve tega in drugih odprtih vprašanj v korist slovenske narodnostne skupnosti sploh!

Zato koroški Slovenci tudi od predlogov kanclerja ne pričakujemo nobenih pozitivnih rezultatov, pač pa moramo zadnji predlog o eventualnem reševanju na osnovi štetja 1971 odločno zavrniti, ker po izjavah kanclerja samega v državni pogodbi nikjer ni besede o številu in moči manjšine in ker po vseh mednarodnih normah velja zaščita za narodnostne razmere, kakršne so bile leta 1955. Tozadevni predlog kanclerja se nasprotno lahko v zadnji konsekvenci zlorabi kot namig nasprotnikom slovenske narodnostne skupnosti, da do prihodnjega ljudskega štetja sploh elimirajo koroške Slovence.

V sodelovanju z manjšino

je treba najti znosno rešitev manjšinskih vprašanj

„Za ohranitev in razvoj kulturnih svojstvenosti koroških Slovencev sta neobhodno potrebni pomoč in pospeševanje javnosti. Le ob robu naj opozorim, da so tozadevne pravice slovenske narodnostne skupnosti zasidrane v zvezni ustavi, v meddržavnih sporazumih in v konvenciji o človekovih pravicah. Mnogo bolj važno se mi zdi, da bi moralo pri večinskem narodu iz spoštovanja naravnih pravic koroških Slovencev do ohranitve in razvoja njihovih kulturnih svojstvenosti prevladati prepričanje, da bi gojitev kulturnih potreb koroških Slovencev obogatila podoba in značaj dežele ter njenih prebivalcev. Poleg tega pa spada ureditev zajamčenih pravic slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem tudi k evropski zrelosti. Zato pojdemo pogumno na delo, kajti pravica in pravičnost sta nedeljivi in nikdar ne moreta biti odvisni od števila tistih, ki so na stvari zainteresirani.“

Tako je poudaril med razpravo v dežel-nem zboru socialistični poslanec Hanzi Ogris, ki je potem opozoril, da imamo v zadnjih tednih na Koroškem opraviti z ozkosrčnim nacionalističnim mišljenjem, ki nima nič skupnega z združenim Evropo in ki v določeni meri celo presega dogodke iz leta 1938. „Najbolj grozljivo in pretresljivo pri sramotnih dogodkih zadnjih časov pa je dejstvo, da se spet obnavljajo nestrpne emocije in nacionalistične parole od včeraj, da bi z njimi zanetili politično ozračje proti slovenski narodnostni skupnosti in njenim pravicam. Saj nas vendar nihče ne more prepričati, da tako imenovana vojna okoli napisov ne bi bila naperjena proti koroškim Slovencem. Kdor je sam doživel protizakonite akcije odstranjevalcev napisov, ta ve, da je šlo predvsem za ustrahovanje slovenskega prebivalstva, za izrazit teror nad njim. Gesla kot 'Ven s čuši', 'Preko Karavank s svinjami', 'Dol z izdajalci' so že zelo mile v primerjavi z ostalimi grozljami, ki so jim bili koroški Slovenci izpostavljeni v zadnjih dneh in so jim deloma še vedno.“

Če pa so bile te akcije baje naperjene le proti zvezni vladi in proti koroškemu dežel-nemu glavarju, oziroma — kakor pravijo — proti nedemokracičnemu ravnanju pri pripravi in sklepanju zakona o dvojezičnih topografskih napisih, potem socialistična zvezna vlada in koroška deželna vlada res ne moreta biti tako slabi, če opozicija ne ve nič boljšega kot da boj za svoje strankarsko-politične interese vodi na hrbtu šibke etnične manjšine.

Kolovodje teh več kot problematičnih akcij, ki se izdajajo za 'domovini zveste' in za edine čuvarje in branilce domovine, s svojimi šovinističnimi izpadi domovini, republiki Avstriji res niso napravili dobre usluge, nasprotno so ugledu Avstrije v tujini povzročili največjo škodo. Zaskrbljeni komentarji v številnih evropskih deželah dokazujejo, da svetovna javnost s ogorčenjem spremlja dogajanje v naši deželi. Napadalci na napise so dosegli,

- da je prišlo do poslabšanja prijateljskih odnosov s sosedno Jugoslavijo;
- da se je v času, ko se Evropa priprav-

lja na varnostno konferenco, na Koroškem bati novega žarišča kriz;

- da v času, ko se svetovna organizacija bavi z ukrepi proti terorizmu, na Koroškem nastaja novo prizorišče terorja;

- da Avstrija, ki ji je z nevtralnno politiko uspelo, da je bil Avstrijec izvoljen za glavnega tajnika Združenih narodov in Avstrija sama v Varnostni svet, sedaj izgublja ta svoj ugled;

- in končno so dosegli — in to gre izključno na račun organizatorjev zadnjih gnusnih akcij in njihovih pomagačev — da je bila slovenska narodnostna skupnost na Koroškem prisiljena obrniti se za dosego in ohranitev svojih pravic na mednarodni forum.

Ugotavljanje manjšine prav gotovo ni prava pot

Poslanec Ogris je potem spomnil, da nalaga državna pogodba Avstriji obveznost, da slovenski narodnostni skupnosti prizna v členu 7 določene pravice, med drugim tudi dvojezične topografske označbe in napise v upravnih in sodnih okrajih s slovenskim in mešanim prebivalstvom. „Nikomur ne bo koristilo, če bomo zaradi neizpolnjevanja in nespoštovanja pogodb in obveznosti prišli na mednarodnem področju v težave. Še imamo priložnost, da preprečimo tak razvoj. Že enkrat sem tukaj izjavil, da soglašam s kanclerjem Kreiskym, da v manjšinskih vprašanjih ni možno doseči idealne rešitve, pač pa je treba v sodelovanju z manjšino najti znosno rešitev. Tako imenovano ugotavljanje manjšine, ki doslej nima primere v svetu, prav gotovo ni ustreza pot, kakor bi tudi šljudij ureditve manjšinskega vprašanja v drugih državah rešitev samo zavlekel. Kajti po eni strani rešitev od drugod ni mogoče splošno prevzeti, po drugi strani pa najboljša in najbolj idealna rešitev drugod ne more koristiti, če v deželi sami ni prave in skrene pripravljenosti večine, da

„To je žalostna bilanca kratkovidne opozicijske politike tistih sil, katerim demokracija, enakopravnost, človeško dostojanstvo, skupnost in dolžnost izpolnjevati pogodbene obveznosti očitno ne pomenijo ničesar. Zahteva po prepovedi hujskaških organizacij, kar predvideva tudi § 5 člena 7, je torej več kot razumljiva,“ je poudaril poslanec Ogris. „Državna pogodba je mednarodni sporazum, ki ima v smislu poročila glavnega odbora parlamenta ob priložnosti ratifikacije dva glavna cilja Avstrije — neodvisnost Avstrije in demokracijo. Državna pogodba je celota, zato ni mogoče smatrati nekaterih določil kot absolutno, drugih pa kot pogojno veljavnih. Kdor odreka veljavnost tej pogodbi v eni točki, spravlja v dvom sploh veljavnost državne pogodbe in to je več kot nevarno. Če hoče namreč kdo izvedbo enega določila podvreči šele izidu ljudskega glasovanja, kdo jamči potem, da ne bo jutri zahteval ljudsko glasovanje tudi o kakšnem drugem določilu, kot je določilo o zaščiti manjšine. Pri tem mislim na prepoved o priložljivosti, na trajno nevtralnost itd. — zato sem prepričan, da so take zahteve državno-politično ne le problematične, ampak zelo nevarne.“

prizadeti manjšini prizna fiste pravice, ki so ji zagotovljene v ustavi in državni pogodbi.“

Ob koncu svojih izjav je poslanec Ogris ponovil besede kanclerja Kreiskega na zadnjih kontaktnih pogovorih s predstavniki manjšine, da manjšinsko vprašanje ni statično ampak permanentno vprašanje, ki ga je treba vedno znova prilagajati trenutnim strukturnim spremembam. „Ustanovitev komisije, kot jo je obljubil zvezni kancler in ki bi bila sestavljena iz predstavnikov zvezne in deželne vlade ter predstavnikov slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, bi brez dvoma mnogo prispevala k temu, da bi našli rešitev tudi za danes tako pereča in še vedno odprta vprašanja. Koroški Slovenci so v teh dneh s svojim mirnim zadržanjem pokazali preudarnost in zrelost in s tem gotovo preprečili še kaj hujšega. Večina ima torej razlogov dovolj, da prizna manjšini pravice, ki so ji mednarodno zagotovljene. Želeli je, da bi kljub gnusnim dogodkom našli pot skupnosti, ki bi tudi slovenskim Korošcem zagotovili njihovo enakopravno mesto v naši skupni domovini.“

Ob dogodkih, ki smo jim bili in smo jim na Koroškem še vedno priče, je zgornje vprašanje več kot upravičeno. Naša država se zelo rada ponaša s svojim pravnim redom, z zakonitostjo in z zvestobo do izpolnjevanja pogodbenih obveznosti. Ampak to so le besede, ki jih današnja „koroška stvarnost“ spravlja v največjo nevarnost, da se izrodijo v puble fraze. PRAVNI RED pogojuje, da vlada v državi pravica, in sicer pravica za vse njene državljane. Pri tem pravičnost ni ali vsaj ne bi smela biti odvisna od kakršnihkoli kriterijev kvalitete in kvantitete, marveč bi jo morali enakopravno, torej pravično odmerjati vsem.

Odnos do koroških Slovencev je v očitnem nasprotju s tem pravilom. Odrekanje enakopravnosti vendar ne more biti pravično, ker priznava pravice le enemu delu prebivalstva. Povsem zgrešeno, zlobno in zato nesprejemljivo je „argumentiranje“, da bi priznanje pravic manjšini oškodovalo večino. Nihče ne bo prikril, če se bo tudi Slovenec smel poslužiti svojega materinega jezika v uradu, na sodišču, v javnosti, kakor to povsem razumljivo velja za njegovega nemško govorečega sodeželana. Nikdar in od nikogar ni bila postavljena zahteva, da bi se na napisnih tablah morale nemške označbe umakniti slovenskim imenom. Zahtevamo samo enake pravice, zahtevamo enakopravnost

— to je pravičnost, ki jo mora spoštovati država, če se hoče sklicevati na pravni red.

ZAKONITOST pomeni, da je zakone treba spoštovati in izpolnjevati. Pomeni, da zakoni enako veljajo za vse državljane; pomeni da se tisti, ki zakone krši, izpostavlja nevarnosti, da bo kaznovan.

Sedanji dogodki na Koroškem to zakonitost postavljajo na laž. Že več tednov zdaj doživljamo, da gotov krog ljudi organizirano,

meznika in velja še posebej za skupnost — državo. Avstrija je kot neodvisna in suverena država spet zaživela na podlagi državne pogodbe. Ta pogodba pa nalaga naši državi tudi določene obveznosti, ki jih je le-ta dolžna spoštovati in izpolnjevati.

Ne bomo razglabljali o tem, katera določila državne pogodbe je Avstrija že in v kolikšni meri izpolnila. Eno je gotovo: člen 7 še ni izveden. Dosedanje neresenje oziroma nezadovoljivo reševanje

vičeno čutimo ogroženi glede varnosti življenja in imetja.

O zadnjih dogodkih na Koroškem je bilo povedanega in napisanega že toliko, da jih ni treba podrobno obujati. Pri tem pa je za koroške razmere gotovo značilno, da je v delu prebivalstva očitno še vedno zakoreninjena mentaliteta, ki jo je z zlorabljanjem dozdevnih domovinskih in podobnih čustev zelo lahko stopnjevati do pravcate ekstaze, v kateri povsem utone čut za vrednote, kot so kulturalnost, omikoznost, strpnost in zakonitost.

Ravno zato pa je toliko manj razumljivo zadržanje odgovornih činiteljev v deželi in državi, ki z dopuščanjem omenjenega zlorabljanja čustev in s popuščanjem napram znanim skrajnejšem le-tem ne samo dovoljujejo, ampak jih celo vzpodbujajo, da nadaljujejo in stopnjujejo svojo aktivnost. Ta aktivnost je po eni strani usmerjena zoper slovensko narodnostno skupnost in njene pravice, toda po drugi strani tudi zoper Avstrijo samo, njeno pravno ureditev in njen ugled v mednarodni javnosti. Mislimo, da tukaj potrebno ukrepanje nikdar ne more biti pruranjeno, zelo lahko pa je prepozno. To smo v Avstriji že enkrat doživeli in morali plačati z ogromnimi žrtvami, zato je odgovornost za ponovitev takega razvoja tako težka, da je nihče ne more in ne sme prevzeti. —rj.

Ali je zakonitost v Avstriji res le puhla fraza?

zavestno in javno krši celo vrsto zakonskih predpisov prav tako pa zakonska določila kršijo tudi varnostni organi, torej tisti, ki bi po svoji službeni dolžnosti in uradni zaprisegi bili obvezani, da skrbijo za spoštovanje zakonov. Pri dogodkih okoli dvojezičnih napisov varnostne oblasti vsekakor ne skrbijo za zakonitost, marveč nasprotno dopuščajo, da poklicni hujskači in njihovi nahujskani pomagači brezobzirno in nekaznovano teptajo v blato temelje, na katerih je zgrajena vsaka pravna država.

IZPOLNJEVANJE OBVEZ-NOSTI sodi med najvažnejše moralne vrednote; to velja za posa-

teh vprašanj, zlasti pa zadnji dogodki na Koroškem so slovensko narodnostno skupnost prisilili, da se za dosego in obranitev svojih pravic obrne na mednarodno javnost in ji pove, da že 17 let zaman čaka na to, da bo Avstrija izpolnila svoje pogodbene obveznosti.

Za ta korak smo se koroški Slovenci odločili po temeljiti presoji in oceni rezultatov dosedanjega prizadevanja za dosego pravic, ki jih nam jamči državna pogodba; odločili smo se v trenutku, ko se ob nevarni eskalaciji nemškega nacionalizma in ob nerazumljivi toleranci pristojnih oblasti do organizatorjev, krivcev in akterjev sedanje protislovenske gonje upra-

DUNAJ — Zveza žrtev političnega boja na Tirolskem je poslala notranjemu ministru Röschu pismo, v katerem izraža protest zaradi dejstva, da ekstremistične sile na Koroškem razbijajo pobudo, da bi v nekaterih občinah na Koroškem namestili dvojezične napise. Pismo zveze naglašajo, da so oblasti mirno opazovale, kako so nekateri teptali pravice manjšine na Koroškem, s čimer se je Avstriji preprečevalo tisto, kar so Avstriji zahtevali za svojo manjšino na Južnem Koroškem. Pismo ugotavlja, da so bili med ekstremisti tudi pripadniki NDP. „Ti današnji razgrajči bodo jutri že morilci! Enkrat se je že zgodilo, da so oblasti mirno opazovale takšno početje teroristov. Rezultat je znan: Avstrija je izgubila neodvisnost.“

BERLIN — Nemška demokratična republika je ponovno zaprosila Organizacijo združenih narodov, da jo sprejme kot redno članico. V svoji izjavi tiskovni agenciji ADN je vzhodnonemški zunanji minister Otto Winzer dejal, da je vprašanje sprejetja Vzhodne Nemčije v OZN treba rešiti čimprej.

LJUBLJANA — Pred dnevi se je začela v Ljubljani javna razprava o slovenski himni. Posebna delovna skupina pri republiški konferenci SZDL je sprejela osnovna merila za izbor himne: to so zgodovinska povezanost pesmi s prelomnimi obdobji v zgodovini slovenskega naroda. V ožji izbor pridejo odlomki pesmi Naprej, zastava slave (Simon Jenko), Zdravljica (Prešeren) in Naša zemlja (Mile Klopčič).

SLOVENIJI GRADEC — Minuli teden je bilo srečanje predstavnikov deželnega vodstva KP za Koroško s člani CK ZKS. Avstrijsko delegacijo je vodil predsednik deželne vodstva Nischelwitzer, slovensko pa predsednik komisije za mednarodne odnose pri CK ZKS Bogdan Osolnik. Pogovarjali so se o aktualnih vprašanjih, še posebej o medsebojnih odnosih, in izrazili stališča do zadnjih dogodkov na Koroškem. Avstrijska komunistična partija je obsodila gonjo proti slovenski manjšini v Avstriji in izrazila zaskrbljenost zaradi oživljanja nemškega nacionalizma, ki ne ogroža le slovenske narodnostne skupnosti, temveč tudi demokratični razvoj Avstrije.

DUNAJ — Tudi pripadnice avstrijske taboriščne skupnosti Ravensbrück, ki so v minuli vojni skupno trpele s koroškimi Slovencev v omenjenem taborišču, so protestirale proti zadnjim dogodkom na Koroškem: Namesto da bi ogroženo slovensko manjšino zaščitili, kakor to zahtevajo določbe državne pogodbe, konvencija za človeške pravice in tudi avstrijski zakoni, državne oblasti in njih izvršilni organi ne store ničesar, še več „gradijo steno“ pred kršitelji zakonov. Podpiramo naše slovenske tovarišice v njihovem težkem boju za svoje manjšinske pravice ter svarimo z vso resnostjo pred kršenjem zakonov na Koroškem. Naše simpatije so pa tudi na strani vseh Avstrijcev in Avstrijk, ki odločno odklanjajo vse akcije, ki so naperjene proti mirnemu sožitju obeh narodnosti na Koroškem.

WASHINGTON — Upanje, da bo sporazum o rešitvi vietnamskega vprašanja podpisan 31. oktobra v Parizu, se ni uresničilo. Ameriški zunanji minister ni držal besede, ker ima še vedno težave z južno vietnamsko vlado. Kljub temu računajo, da bo sporazum podpisan še pred predsedniškimi volitvami v Ameriki. Severni Vietnam pa je apeliral na vietnamsko ljudstvo, naj nadaljuje borbo do končne zmage.

WASHINGTON — Glasilo ameriškega zunanjega ministrstva je koncem minulega tedna sporočilo, da je Amerika poslala Sovjetski zvezi poslanico glede datuma o pogovorih za sklicanje evropske konference. Diplomatski krogi v Washingtonu so izjavili, da so Amerika in njeni zavezniki sprejeli predlog, da se pogovori začnejo v Helsinkih 22. novembra. Amerika je tudi sprejela sovjetski nasvet za poizvedovalne pogovore za sklicanje konference, na kateri naj bi se dogovorili o obojestranskemu zmanjšanju števila čet v Evropi. Ti pogovori se bodo začeli prihodnjega januarja.

PEKING — Britanski minister za zunanje zadeve Alec Douglas-Home se nahaja na večdnevem obisku v Ljudski republiki Kitajski. Douglas-Home je prvi šef britanske diplomacije, ki je obiskal LR Kitajsko po letu 1949. Ob prihodu v Peking je britanski zunanji minister izjavil, da se odnosi med LR Kitajsko in Anglijo lepo razvijajo in da bo njegov obisk priložnost za razgovore o vrsti vprašanj, ki zadevajo obe državi. Po tem obisku utegneta državi povisati odnose s konzularne na ambasadorsko ravnen.

Škofijska sinoda v Celovcu:

Sožitje obeh narodnosti

mora temeljiti na medsebojnem zaupanju

Ravno v času, ko doživljamo na Koroškem novo eskalacijo nemškega nacionalizma in ko neodgovorni hujškači in razgrajči dan za dnevno nekaznovano teptajo v blato ne le načela sožitja med narodoma, marveč tudi temeljne pravne ureditve in zakonitosti, je bilo v Celovcu tretje in hkrati zadnje zasedanje koroške škofijske sinode. Na tem zaključnem zasedanju, ki je trajalo od četrta do sobote prejšnji teden, je bila poleg raznih drugih sklepov v središču zanimanja predloga o „sožitju Nemcev in Slovencev v koroški cerkvi“. To je dokument, ki naj bi — izhajajoč iz dejstva, da v celovski škofiji že stoletja živijo Nemci in Slovenci — utrl pot k boljšemu medsebojnemu razumevanju in dejavnemu sodelovanju obeh narodov.

Treba je priznati, da ravno iz tega dokumenta veje precej drugačen duh od tistega, ki je v preteklosti prevladoval in oblikoval najrazličnejše sklepe tudi na cerkvenem področju. Nihče namreč ne more zanikati, da je na Koroškem tudi cerkev odigrala svojo vlogo pri vsem tistem, kar je privedlo do znanih zaostretev na narodnostnem področju in kar je ustvarilo razmere, v katerih smo koroški Slovenci upravičeno zaskrbljeni za bodoči obstoj in razvoj. Zato verjetno tudi marsikdo ne bo mogel razumeti, zakaj je prišla „ponižna prošnja za odpuščanje“ s slovenske strani in ne s strani večinskega naroda.

Vendar pa — kakor je bilo to večkrat poudarjeno — sklepi sinode niso namenjeni preteklosti, marveč morajo kazati pot v bodočnost. V tem oziru velja ugotoviti, da pomeni predloga o sožitju za sedaj — vsaj na papirju — nedvomno pomemben in obetajoč korak naprej. Pri tem pa je treba tako kot že med razpravo na sinodi vedno spet in spet opozarjati, da tudi najboljši sklepi in najboljši predpisi nič ne bodo koristili, če ne bo prevladovalo medsebojno zaupanje in prava bratska ljubezen, ker le tako bo tudi uspelo te predpise uveljaviti v vsakdanjem življenju.

Da so taka opozorila potrebna, je pokazala razprava na sinodi. Res se je velika večina govornikov priznala k miselnosti, ki bi jo lahko smatrali za iskreno, prepojeno s pripravljenostjo, da se na poti v bodočnost ne bomo spotikavali ob kamne, ki so na tej poti obležali že iz preteklosti. Toda sinoda ne bi bila koroška, če na njej ne bi bilo slišati tudi drugačne glasove — več ali manj jih je bilo opaziti le „med besedami“, bili pa so dovolj razumljivi in je bilo vsakomur, ki

vsaj malo pozna razmere na Koroškem, tudi takoj jasno, od kje izvirajo in kakšnim namenom služijo. Ne glede na to, ali gre pri tem za nekvificirane „muhe“ raznih Mucharjev ali za žolčne izpade senilnih renegatov na Dunaju, eno je bilo očitno: strup, ki ga širijo taki ljudje, je nevaren in lahko zastrupi tudi tistega, ki sicer misli pošteno. Kako naj bi sicer razumeli tožbe o tem, da slovenska manjšina ogroža nemško večino in podobno?

Ne da bi se spuščali v podrobnosti omenjene predloge o sožitju in v posamezna določila, ki so bila po dolgi razpravi izglasovana z

manjšimi in deloma tudi večjimi spremembami, je treba ugotoviti, da je bil prvi korak vsekakor narejen. Kako se bodo sklepi sinode zdaj izvajali v praksi, bo pokazal šele nadaljnji razvoj. Eno pa je že zdaj gotovo: Ali bo šel bodoči razvoj v pozitivno smer, ne zavisil od papirja in črk, marveč samo in izključno od ljudi, ki bodo temu papirju in tem črkam vplivali življenje s tem, da bodo prakticirali to, kar je bilo teoretično uzakonjeno na sinodi. Tako v političnem kot tudi v verskem pogledu izpolnjevanje določil in obveznosti namreč ni samo stvar črke in papirja, marveč je to predvsem stvar duha in iskrene pripravljenosti. Pri tem prepričanje, da je močnejši napram šibkejšemu lahko širokogrudni, ne da bi se moral bati za svoj obstoj, hkrati pomeni, da naravno pogojena skrb šibkejšega še nikakor ni ogrožanje koristi močnejšega.

Če se bo sožitje razvijalo v tem smislu, potem je bila sinoda res pomemben zaključek 900-letnega jubileja celovške škofije.

Tudi gradiščanski Hrvati

odločno zahtevajo svoje pravice

Načelo „divide et impera“ (deli in vladaj) je v avstrijski politiki do manjšin že stara in takorekoč udomaćena praksa. Tudi zdaj ga skušajo uveljaviti, pri reševanju člena 7, in sicer po eni strani glede koroških Slovencev in po drugi strani glede gradiščanskih Hrvatov, čeprav državna pogodba povsem enakovredno in enakopravno upošteva obe narodnostni skupnosti.

Slišati je bilo, da je kancler Kreisky sprejel delegacijo gradiščanskih županov iz dvojezičnih občin. Delegacijo je vodil „hrvatski“ župan Robak, ki je tudi ob tej priložnosti odklonil izvedbo določil člena 7 v korist gradiščanskih Hrvatov, ki da se „želijo prostovoljno asimilirati“. Povsod drugod na svetu bi take „zastopnike“ manjšine poslali tja, kamor spadajo (k hudiču, da povemo čisto po domače), ampak v Avstriji se z njimi dela manjšinska politika.

Zato je povsem razumljivo, da vsi tisti gradiščanski Hrvati, ki hočejo ostati zvesti narodu in svojemu jeziku, odločno odklanjajo take robakovščine (kakor tudi koroški Slovenci nikdar ne bi pristali na to, da bi o izvajanju ali neizvajanju naših pravic odločali razni vindisarji). Predstavniki hrvaških društev na Gradiščanskem so v zvezi z obiskom županov na Dunaju povsem jasno ugotovili, da ista določila državne pogodbe, ki veljajo za koroške Slovence, „veljajo — in to od prve do poslednje točke — tudi za nas“. Če je zvezna vlada

trdno odločena izpolniti državno pogodbo, mora to storiti tudi glede na našo manjšino. Vsako različno obnašanje zvezne vlade do koroških Slovencev in do nas gradiščanskih Hrvatov bi bilo očitna diskriminacija.

Posebej o razgovoru gradiščanskih županov s kanclerjem Kreiskym pa so gradiščanski Hrvati izjavili, da tak razgovor sicer pozdravljamo, „toda Avstrija si glede z državno pogodbo sprejetih obveznosti za zaščito manjšin ne more privoščiti igre kovčka z dvojnimi dnom“. Poudarili so, da so v manjšinskem vprašanju pristojne — kakor je pred nedavnim izjavil tudi mednarodno priznani strokovnjak prof. dr. Veiter — tiste organizacije, ki so se tudi doslej dosledno potegovala za ohranitev hrvaške manjšine.

Zvezni vladi in koroški deželni vladi so predstavniki gradiščanskih Hrvatov izrazili priznanje za njuno stališče v vprašanju dvojezičnih napisov na Koroškem, hkrati pa poudarili, da bi sleherni popuščanje nasproti šovinističnim silam bilo nedopustno. „Nas Hrvate na Gradiščanskem ne čudi, da je na Koroškem zaradi razmeroma neznatne zadeve prišlo do tolikšne eskalacije. Dolgo let se je dopuščalo, da se vsaka po državni pogodbi in po osnovnih človeških pravicah izražena želja Hrvatov in Slovencev zapostavlja in diskriminira kot izraz šovinistične in ekstremne miselnosti,“ so poudarili gradiščanski Hrvati ter najostreje obsodili velikonemški šovinizem in protislovenske izpade na Koroškem.

DOGODKI NA KOROŠKEM

sad dolgotrajne protislovenske politike

Zveza koroških študentov na Dunaju pa je v zvezi z zadnjimi dogodki na Koroškem napravila prijavo na državno pravdnitvo ter zahtevala ostre ukrepe tako proti tistim, ki so sodelovali pri izgredivih in demontažah dvojezičnih napisov kakor tudi proti nemškonacionalnim organizacijam in še posebej proti Heimatdienstu, ki jim je treba takoj ustavi- ti vsako podporo iz javnih sredstev. Koroški nemški študenti ugotavljajo, da je policija vedno identifikirala storilce, vendar do danes še nihče ni bil prijavljen sodišču, kar predstavlja višek potuše in podpore desničarskim skrajnežem, nemškonacionalnim šovinistom in njihovi- vim pomagačem s strani avstrijskih državnih organov.

V zvezi s šovinističnimi izgredivi na Koroškem, ki so privedli do ostre nacionalno-politične eskalacije, je tudi Klub slovenskih študentov na Dunaju objavil posebno resolucijo, v kateri uvodoma ugotavlja, da so ti dogodki sad dolgotrajne protislovenske politike. „Napad na demokratske pravice koroških Slovencev — kot se je pokazal v demontažah dvojezičnih topografskih napisov — ni zgolj izraz lokalne nestrpnosti in ni zgolj rezultat nekaterih posameznih akcij skrajnežev ter zapeljanih, marveč je bil dolgoročno pripravljen.“

KŠS ugotavlja, da je avstrijska vlada takoj, ko se je otrsela zasedbenih sil, pokazala svoj pravi o-

braz: pri reševanju manjšinskega vprašanja je tesno sodelovala z nemškonacionalnimi krogi; z nacionalistično agitacijo in z ekonomskim pritiskom so dosegli razveljavno dvojezičnega šolstva in tako sistematično uničevali demokratično zavest tako nemških kot slovenskih ljudskih množic. Ta šovinistična propaganda se je stopnjevala v proslavi 50-letnice koroškega plebiscita, ko je KHD zahteval genocid slovenskega ljudstva na Koroškem, in je dosegla začasen višek v sedanjih protizakonitih demontažah dvojezičnih topografskih napisov, v odprtih grožnjah in fizičnih napadih na člane slovenske manjšine.

Klub slovenskih študentov protestira proti sistematičnemu odvzemanju demokratičnih pravic koroških Slovencev, ki se je pričelo z odpravo dvojezičnega šolstva in se danes nadaljuje z navidezno rešitvijo vprašanja dvojezičnih napisov. Posebej protestira klub proti zadržanju avstrijskih varnostnih organov, ki do danes še nikoli niso postopali proti nasilnim in protizakonitim napadom ter zahteva takojšnjo odstavitev šefa celovške državne policije dr. Winklerja. Prav tako zahteva prepoved Heimatdienta ter odločno nastopanje avstrijske policije in sodišč proti šovinističnim hujškačem.

Protestne resolucije in izjave so v tej zvezi objavile tudi razne druge organizacije, med njimi deželno vodstvo protifašističnih borcev in žrtev fašizma, prezidij panevropske unije, zveza komunističnih študentov in druge. V vseh teh izjavah prevladuje ostra obsodba nacionalističnih izgrediv, ki da pomenijo resno nevarnost za demokratični razvoj v Avstriji. Zato avtorji teh resolucij zahtevajo ustrezne ukrepe proti krivcem nacionalistične gonje ter rešitev manjšinskega vprašanja v pravem evropskem duhu.

TONE SVETINA

147

UKANA

DRUGA KNJIGA

V jutranjem mraku so Borut, Vojko in Pajk kot izvidniška patrula ležali na strmih robu in gledali v grapo. Zdelo se jim je, kot bi izpod zemlje odmevalo grozeče grgranje raztopljenih snovi, ki se kdaj pa kdaj razlijejo čez površino. Nebo so prešinjali svetleči se utrinki. Nad rdečkastim odsevom požarov pa se je vil belkast dim in se vrtnčil ob strmih.

Pajk je vrgel zganjeno šotorsko krilo v rosno travo, sedel in dejal:

„Dobro, da so nas razporedili na položaje, kjer bomo verjetno samo opazovali. Saj smo imeli doslej dosti izgub.“

Borut in Vojko pa nista mislila tako. Četa je zapirala dva gorska prelaza, čez katera bi lahko udarili nemški lovci v hrbet bataljonom. Na prelaza ni bilo speljanih steza. V travo in grušč so v stoletjih zgazili gamsi nekaj stečin, ki so jih uporabljali le lihotapci in lovci.

Nedaleč stran, v skalni škraplji, je ležala Ana, pokrita s šotorskim krilom. Ko je bil Vojko v prvem svitu vstal, jo je ogrnil z vsem, kar sta imela, in jo pustil spati. Dekle je bilo utrujeno, od nenehne strahu pred Wolfovimi zasledovalci pa živčno zbito. Zdaj, ko ni bilo Primoža, pa se je počutila še bolj ogroženo. Bila je nesrečna kot še nikoli. Po tistem, kar se je zgodilo v noči, ko so se prebili z Jelovice, se je Nac ogibal Vojka in nikakor ni mogel skriti zadržev pred njim. Vojko je zasluhlil, da ima Gorazd prav, in začel je doumevati smisel igre gestapovskega majorja.

Kot vedno je tudi tokrat sledil občutku, ki se je upiral razumski logiki.

Vsak dan bolj pa je pogrešal Primoža. Razumela sta se kot brata. Negotovost, kaj je z njim, ga je žalostila. Preden so ga odnesli, mu je rekel: „Če mi bodo odrezali nogo, se bom ustrelil. Ne maram polovičarskega življenja. Lahko pa se mi zgodi tudi kaj drugega. Če me ne bo nazaj, poskrbi za Ano. Ni sama kriva za vse, kar se je zgodilo z njo. Pomagaj ji, da bo vzdržala.“

Nehote se je čutil krivega za to, da je bil Primož ranjen. Če ne bi poslušal svojih moralnih predsodkov in ne bi odlašal, bi Nac že zginil. Primož se je bil preveč izpostavil: pozoren je bil na Naca in ne na Nemce. Morda pa ga je Nac? Prav lahko bi se bil potajil v smrečju. Saj je bila taka zmešnjava, da ni nihče vedel, od kod poka.

Preden so šli v zasedo na greben teh gora, ga je poklical Gorazd. Pritožil se je nad Orlovom, ki je postal obklasten in nezaupljiv. Naca je odvel stran od položajev in ga dolgo zasliševal. Kaj je zvedel od njega, mu ni bilo znano. Nac se je vrnil v četo ves skrušen.

Na Triglavu se je že zoril poletni dan. Svetloba je lila z gora v dolino. Vojko pa ni vedel, kaj bi ukrenil. Če Nemcev ne bo, jo bo Nac spet zvozil. Po ofenzivi bo pa lahko pričal, da je Gorazd agent, in komisar bo pogubljen. Tudi če Nemci pridejo, ga v tej goščavi, ko so tako daleč vsak-sebi, ne bo lahko zadeti.

Naj bo karkoli. Važno je samo to, da se je odločil in ve, da je prav, kar bo storil... Napetost in občutek krivde, ki sta ga mučila nekaj dni, sta popustila. Sicer pa ga je Gorazd sprejel v parlijo in ga uvedel v politično delo. Pod njegovim vodstvom so vzpostavili v četi enotnost. Gorazd ga je vpeljal v boj proti notranjemu sovražniku. Ne bi bilo prav, če bi prav on postal žrtev tega, proti čemur se borijo. O Nacevi krivdi pa je bil prepričan. Tudi Ana se je po-

čutila tesnobno, kadar ga je le zagledala. Bala se je njegovih velikih rok, njegovih tipajočih oči, njegove sence.

Na vrhu strmali sedla so skopali nekaj lukenj, globokih po en meter. Na dno so položili kepo plastika in ga pokrili z deskami, ki so jih potrgali s streh zadnjih stanov. Nanje pa so nanosili skale. To je predlagal Vojko. O takšni obrambi planinskega zemljišča je slišal pri veteranih soške fronte. Niso še končali vseh obrambnih del, ko je od spodnje izvidnice prišel kurir z obvestilom, da se jim bliža močna kolona policije gorskih lovcev.

Potajili so se po položajih in se zakamufilirali s šopi planinskih trav. V grapi je pokanje prenehalo. Oglašalo se je le iz daljav, kjer so se tolkle zasede.

Čez pol ure so zagledali predhodnico. Zasopla se je počasi vzpenjala v strmino in se bližala sedlu. Drugi dve koloni sta se bočno bližali skalnim grebenom, ki bi jih bili radi preplezali.

Vojko, Ana in Borut so iz luknje četrtega poveljstva opazovali približevanje sovražnika. Za predhodnico se je prikazala glavčina, ki je lezla v strmino počasi in brez skrbi, kot bi bila na nedeljskem izletu. Vsi policaji so imeli zavahane rokave, nekateri so bili celo razoglavji. Razdalja med predhodnico in glavčino je bila zelo majhna. Komandirja je skrbelo, da se ne bi preveč približali položajem, saj jih je bilo v primeri s četo petkrat več.

V strmini so se partizani počutili kakor branilci nedostopnih grajskih zidov. Bili so tako dobro zakamufilirani, da je nemška predhodnica prišla že na sedlo, ko jih je zasluhlila — zaradi odbleska sonca na zrklu daljnogleda.

„Achtung! Sovražnik v skalah!“ je kriknil neki Nemeec in se vrgel na tla in za njim vsa kolona. Bilo je, kot bi podrl vrsto domin.

Partizani so udarili z mitraljezi. Za nekaj časa so jih prikovali na tla, toda policisti so si hoteli brezpogojno utreti

V slovo

inž. Nacetu Nachbarju

Vedno nam je hudo, ko spremljamo znanke ali znanca na zadnji poti, še huje je, ko nas prezgodaj zapusti mož v najlepših letih, dober oče in prijatelj. V torek smo spremili k zadnjemu počitku na pokopališču v Vrbi inž. Nacetu Nachbarja. V 48. letu starosti mu je bolezen, ki ne pozna zdravila, pretrgala nit življenja.

Inž. Nachbar se je rodil v Vidri vasi v Podjuni. Gimnazijo je obiskoval v Celovcu, nato pa študiral in diplomiral na agronomski fakulteti v Ljubljani. Prvo službeno mesto je nastopil kot upravnik slovenske kmetijske šole v Podravljah, kjer je tudi poučeval in bil zelo priljubljen pri gojencih. Leta 1966 je odšel na novo službeno mesto strokovnega svetovalca pri okrajni kmetijski zbornici v Beljaku. V tem času je inž. Nachbar mnogo pomagal in koristil našemu domačemu prebivalstvu. Kljub položaju, ki ga je imel, je ostal zaveden Slovenec. Nikdar ni skrival svojega pokolenja, nasprotno, odločno je povedal, da je Slovenec in prav zato je užival pri demokratični javnosti splošno spoštovanje. Do pred nedavnim je bil odbornik Slovenske kmečke zveze in Slovenskega šolskega društva. Pokojnik ni bil samo vester uradnik, temveč delaven v prostem času. Z velikim trudom si je zgradil v Vrbi hišo in ko bi družina morala uživati sadove dela, mu je pred letom dni nenadoma umrla žena. Ostal je sam z dvema otrokoma. Morda je tudi ta udarec povzročil, da so klice zahrbtni boleznij pospešile svoje smrtonosno delo in da je že tako kmalu sledil svoji ženi.

Absolventi slovenske kmetijske šole v Podravljah so svojemu nekdanjemu strokovnemu učitelju položili na njegov grob venec in s tem izkazali pokojniku poslednjo čast in tudi zavalilo. Slovenska kmečka zveza pa bo namesto venca prenakazala ustrezen znesek slovenskemu dijaškemu domu v Celovcu.

Velika udeležba žalnih gostov na pogrebu je bila najlepši dokaz, kako je bil znan in priljubljen.

Pokojnega bomo ohranili v lepem spominu. Sorodnikom, predvsem hčerkama, izrekamo naše iskreno sožalje.

Radiše

Prejšnji teden je na Radišah v krogu prijateljev, prosvetašev in zastopnikov občine praznoval Simej Wručič 65-letnico. Ob tej priložnosti ga je župan Ludvik Ogris obvestil tudi o tem, da ga je občinski svet imenoval za častnega občana radiške občine.

Podrobneje o pristrčni slavnosti bomo poročali prihodnjic.

Loga vas

Letošnja in hkrati zadnja sezona tujskoprometne dejavnosti naše občine, ki bo s 1. januarjem naslednjega leta proti volji občanov pridružena občini Vrbi, je beležila lep uspeh. Proti pričakovanju se je številno nočnih tudi letos dvignilo za 12 odstotkov. Do 30. septembra so našli 288.240 nočitev, kar je zgovoren dokaz, da je naša občina pri pospeševanju tujskega prometa na pravi poti.

Nehote se vsili vprašanje, zakaj smo bili tako uspešni? Odgovora na to ni težko najti: Lega naše občine ob južni obali slikovitega Vrbskega jezera, tik pred svetovno znanim letoviščem Vrbo, je eden najvažnejših vzrokov. Pa tudi hoteli ter večji in manjši gostinski obrati so zainteresirani, da nudijo svojim gostom čim več ugodnosti in domačnosti. Gostje, ki bi radi v dopustu kaj posebnega doživeli, pa se lahko izživljajo v burni Vrbi in drugih turističnih centrih ob jezeru. Nadalje imajo naši gostje možnost, da delajo izlete v bližnjo in daljnjo okolico in se tako seznanjajo z novimi kraji, običaji in prebivalci.

Turistična sekcija naše občine je priredila v občinski dvorani na Žopračah več posrečenih prireditev s predavanji z barvnimi diapozitivi in pevske vložki, pri katerih je bila tudi slovenska pesem dostojno zastopana, za kar gre glavna zahvala našemu neumornemu pevovalci in občinskemu odborniku Stankotu Černicu. Večina gostov je z zanimanjem in navdušenjem spremljala potek teh prireditev in

izrazila željo, da bi se še ponovila. Upravičeno in s skrbjo pa se naši ljudje sprašujejo, kako bo šlo to naprej, ko bo naša občina pridružena Vrbi, ki nikdar ni pokazala naklonjenosti napram slovenskemu prebivalstvu, zlasti v sosednji Logi vasi. Našemu domačemu prebivalstvu ostane samo še upanje, da bo po zadnjih neslavnih izgredivih proti koroškim Slovincem le napočil čas spoznanja, da nam je usojeno živeti skupaj v medsebojnem spoštovanju.

Boroveljčani v Tržiču

Pred nedavnim je delegacija mestne občine Borovlje pod vodstvom župana Sorgota obiskala mestno občino Tržič v Sloveniji. Ta in podobni obiski, saj jih je bilo že več, sodijo v okvir vsakoletnih stikov med boroveljsko in tržičsko občino. Kakor vsi prejšnji obiski, tako je tudi ta potekal v pristrčnem in prijateljskem vzdušju ter odkriti izmenjavi mnenj.

Celodnevni obisk boroveljske delegacije v Tržiču je bil razdeljen na dva dela. Najprej so si gostje ogledali nekdanjo usnjarno Runo, ki se odlikuje po sodobni proizvodnji poluretana in spretnosti vodstva obrata, ki kljub modernizaciji (gradnji) proizvodnih prostorov vzdržuje redno in neomejeno proizvodnjo. Nato pa so Boroveljčani obiskali oddelek narodnoosvobodilne borbe v tržičkem muzeju.

Pri uradnih pogovorih so se člani delegacij dotaknili tudi tistih vprašanj, ki motijo dobrososedske odnose med Slovenijo in Koroško oziroma Jugoslavijo ter Avstrijo. Sem sodi skrunjenje partizanskih spomenikov na Koroškem ter znašanja nad

V gostilni pri Gabrielu v Lešah smo imeli pred nedavnim občni zbor pašniške skupnosti Rožica — Baba, na katerem smo obravnavali predlog nekaterih članov naše skupnosti, da bi se na planino Rožico zgradila vozna cesta, ki bi odprla večje razvojne možnosti. Ker se na prvem posvetovanju poleti nismo mogli zediniti — nekateri so bili mnenja, da je cesta nepotrebna (kar je sicer nerazumljivo), je prišlo 23. oktobra letos do ponovnega zborovanja oziroma občnega zbora, na katerem so bili odstranjeni tudi zadnji pomisleki. Iz-

volili smo gradbeni odbor, kateremu predseduje Jožko Miklavčič iz St. Janža, namestnik je Anton Gabriel iz Leš, tajnik pa Ludvik Lesjak iz Svaten. Odboru pripadajo tudi Kanzian Maks iz Rožeka ter Isop Johann in Fugger Anton iz Svaten.

Tudi lice naše občine se je v zadnjem času bistveno spremenilo. 18 kilometrov cest so asfaltirali in porabili nad 5000 kubičnih metrov gramoz za njih podlago. Občina se bavi tudi za mislijo, da bi na Brdo, znano po lepih smučiščih, zgradila smučarsko vlečnico in tako pospešila na območju občine tudi zimski turizem.

Na zadnji seji občinskega odbora so med drugim razpravljali o dvojezičnih krajevnih napisih. Skupno bodo namestili 8 krajevnih napisov in 12 kažipotov. Kdaj se bo to zgodilo, še ni znano — rečeno je bilo samo, da jih bodo namestili po „višjem“ ukazu v „doglednem“ času.

dvojezičnimi krajevnimi napisi itd. Župan Sorgo je pojasnil dogodek v Borovljah, kjer so se nasprotniki sožitja med slovenskim in nemškim ljudstvom znesli nad partizanskim spomenikom in obžaloval to dejanje. Dejal je, da so storilec že na sledi. Boroveljčani so obljubili, da se taki izpadi, ki motijo dobre odnose med Slovenijo in Koroško, ne bodo več ponovili.

V A B I L O

Slovensko prosvetno društvo in Športno društvo v St. Janžu vabita na 1. srečanje z Iskro v Kranju v soboto 4. novembra 1972.

Na sporedu bo prijateljska nogometna tekma s pričetkom ob 14. uri ter kulturni spored v dvorani pri Tišlerju ob 19.30 uri. Nastopili bodo pevski zbor, folkl. skupina, recitatorji ter zabavni ansambel. Razen tega bo na sporedu še barvni film o tovarni Iskra. Po prireditvi prosta zabava s plesom.

K številni udeležbi vabita

društvena odbora

Robež pri Apačah

Pred nedavnim je slavil sedemdesetletnico Jožef Kanzian, po domače Lesjakov oče v Robežu pri Apačah.

Luč sveta je zagledal na mali kmetiji v Robežu pod Malim Obirjem. Njegovo življenje je bilo nenehen boj za obstanek. Kljub težavam, ki so ga obdajale, pa je ostal zvest pripadnik slovenske narodne skupnosti. V najtežjih časih, ko je na Koroškem vladala fašistična strahovlada in so nemški vojaki imeli zasedeno skoro že celo Evropo, so se v letu 1942 na Koroškem pojavili prvi partizani (Kranjčev bataljon II. grupe odredov).

Oglasili so se pri tovarišu Lesjaku in pri njem našli streho in potrebno podporo. Pozneje se jim je pridružil tudi sam in njegov sin Joza, ki je v borbi s fašisti padel.

Tovariš Kanzian, znan pod partizanskim imenom Gaber, uživa ugled ne samo pri svojih bivših soborcih, temveč tudi v široki demokratični javnosti širom Koroške. Vsi, ki ga poznajo, ga spoštujejo kot značajnega in tovariškega človeka, ki je kljub skromnosti bogat na človečanskih krepostih.

Številnim čestitkam se z vsega srca pridružujemo in dragemu jubilaru želimo še mnogo let zdravja.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku

prireja v nedeljo 12. novembra ob 19.30 uri zvečer v farni dvorani v Pliberku

pevski koncert

na katerem se bo v Pliberku prvič predstavil mešani pevski zbor „Jakob Petelin-Gallus“ iz Celovca pod vodstvom prof. Jožka Kovačiča.

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — T

prehod. Razvili so se v kolonice in se začeli prebijati po strugah vse više proti vrhu.

Taktika čete je bila pravilna. Po redkem strelnem ognju so Nemci sklepal, da so grebeni le na redko zasedeni in da bo prva skupina, ki ji bo uspelo doseči višinsko točko branilcev, razbila obrambo.

Najprejdrznejši Nemci so si izbrali za pot razdrapano, z debelim kamenjem pokrito grapo. Vlekla se je pod vrhove grebena in je imela dovolj naravnih zaklonišč — poklin, iz katerih je bilo moč priplaziti se na pobočje. Ko so Nemci prodrli že dovolj visoko, da so že ogrožali obrambo, je Borut izstrelil rdečo raketo. Še preden je ugasnil njen dimni rep, so prižgali prve kamenometne mine. Tedaj pa se je iz jam usul plaz kamenja. Zahrumelo je po skalovju in travnatih vesinah. Kamenje se je kotalilo in odskakovalo, se razbijalo, piskalo in v velikih lokih izginjalo v globinah — ondi pa je neusmiljeno podiralo ljudi in drevesa.

Na ta znak so tudi drugi borci zavalili nekaj pripravljenih skal v globočavo.

Takšna obramba je napadajoče povsem zmedla. Sicer bobneče skale niso povzročile toliko žrtev kakor strahu in groze. Vojska se jih je bala bolj kot krogel. Sovražnik se je razpršil in ustavil. Poveljujoči častnik je spoznal, da so prehodi zasedeni, zato je zaukazal umik.

Borut je zaustavil ogenj, ker so morali varčevati z municijo. Še naprej pa so valili skale, ki so sejele zmedo med sovražniki.

Sonce se je dvignilo že precej visoko. Vojko je slonel na okopu in v daljnogledu iskal Naca. Bil je dvesto metrov stran na položaju. Dvakrat je bil že pomeril nanj, pa sta njegov široki hrbet in glava obakrat izginila v luknjo. Postal je živčen. Streljanje je bilo tudi na nemški strani čedalje redkejše. Ko pa so Nemci dosegli mejo gozda, je povsem utihnilo. Potem se Nac ni več pokazal.

Vojko je odložil puško in si obliznil grenke ustnice. Z Ano, ki je sledila vsem njegovim gibom, sta se spogledala. Čeprav ji ni povedal, kaj namerava, je lahko uganila njegov namen.

Prijela je Vojka za roko in mu rekla:

„Naca se zelo bojim. Pogosto potrebuje kakšno tableto in vedno me tako čudno gleda, da mi je vselej tesno še dolgo potem, ko odide.“

„Povej mi vsakokrat, kadar bo prišel. Sicer pa upam, da ne bo hodil dolgo...“

Nič ni rekla na to, samo hvaležno ga je pogledala. Primož ji je bil večkrat dejal, da ni človeka, na katerega bi se lahko tako zanesel kot na Vojka: kar reče, drži ko pribito, preudaren je in dovolj trmast, da uspe. Orlov in nekateri njegovi so jo gledali z odkritim zaničevanjem. Morala je požreti marsikatero pikro. Toda zaupala je v Vojkovo varstvo, Pajkovo naklonjenost in Borutovo pravičnost.

Z Vojkom je spala tako kot prej s Primožem. Na pohodih se ga je držala kot senca. V četi je Vojko kot partizanski sekretar imel toliko moči in ugleda, da se ni nihče obregnil obnju. Skojevc, ki jih je vzgajal, so napravili okoli nje neviden oklep, da se ji ni bilo lahko približati.

Prav tako nenadoma, kot so prišli, so Nemci tudi izginili. Po vsem mejnem gorovju je zavladal blagodejni mir.

Sonce se je dvignilo v zenit in žgalo v bele skale. Vojko in Borut sta se slekla do pasu in zlezla v zavetje med okruški. Po tednih moče v mrakotnih gozdovih je toplota vsem neizmerno prijala.

Tudi Ana je legla k njima in vsi trije so zaspali. Spale so tudi vse zasede, le izvidniki ne in Pajk, ki je pisal četno poročilo.

Iznenada jih je zdramilo brnenje letalskega motorja. Letalo je nekajkrat zakrožilo nad njimi, se oddaljilo in se

spet vračalo. Za cilj si je izbralo skalni vrh, ki se je dvigal nad njimi. V strmoglavem letu je spustilo dve bombi. Videli so ju in slišali njun zvok. Treščili sta v senčno ostanje vrha. S krušljivega skalovja se je usulo kamenje kot čreda podivjanih ovac. Kamniti plaz je hrnel med zasedami v grapo in ni napravil nobene škode.

Vojko in Borut sta menila, da sovražnik s te strani ne bo več poskušal s prebojem. Sredi popoldneva jih je presenetilo močno pokanje v dnu korita, tam, kjer je Orlov z ostalim bataljonom v dnu korita oblegal predor in postojanko v naselju.

Orlov se je odlično počutil v vlogi bataljonskega komandanta. Že prve dni je zamenjal štabne kurirje. Drenove fante je spodil v čete, iz čet pa potegnili svoje, takšne, ki so ugajali njemu in je on ugajal njim. Iz druge čete je premestil v štab zalo bolničarko. Zamenjala je bataljonskega bolničarja, ki ga je namenoma poslal na tečaj. Ko je dobil poročilo, da je Borutova četa uspešno odbila Nemce za hrbtom njegovih položajev, je bil dobre volje. Takoj je poslal v brigadni štab poročilo, da drži položaj trdno v rokah.

S preostalim bataljonom je zasedel prve vzpetine tik nad obmejno postajo, kjer je izginjala železnica v deset kilometrov dolg predor. Kot na dlani je bilo spodaj naselje s cerkvijo, kasarne, utrabe, ki so ščitile železnico. Bataljon je bil okrepljen z brigadno četo težkega orožja in vodam protitankovskih pušk.

Že drugi dan so skupno z bataljonom na drugi strani strahovali Nemce, da si niso upali ne iz bunkerjev ne iz kasarn. Nekajkrat so napadli oklopni vlak in ga pognali nazaj v predor. Vsakokrat se je prikazal iz luknje kot plašna kača in bruhal ogenj iz vsega orožja; ko pa so mine in protitankovske puške prehudo luknjale njegove oklepe, se je potegnil v zaščito gore.

Krščanska kulturna zveza

vabi na

PEVSKI KONCERT

ki bo v soboto 4. novembra ob 19.30 uri v farnem domu v Škocijanu.

Nastopa „Tržaški oktet“.

Pristrčno vabljeni!

NOČEMO ZA SOSEDE NEONACISTOV

želimo si sodelovanja z demokratično Avstrijo

Na ljubljanskem Trgu revolucije se je v torek prejšnji teden zbralo več kot 60.000 ljudi, da na zborovanju, ki so ga sklicale množične organizacije, protestirajo zoper šovinistične in nacistične izgrede proti slovenski narodnosti na Koroškem. „Nekaj gnilega je v deželi avstrijski“ se je glasil eden izmed številnih transparentov, s katerimi so ljubljanci zelo jasno povedali, kaj menijo o zadnjih dogodkih na Koroškem. Odločno pa so izpovedali tudi svojo solidarnost in podporo koroškim Slovincem ter hkrati pozvali demokratične sile v Avstriji, da nastopijo proti oživiljanju mrčne ideologije, ki ne ogroža le slovenske manjšine, ampak tudi nje same.

Posamezni govorniki so opozorili na neonacistični značaj protislovenske gonje, avstrijske oblasti pa pozvali, da zatrejo to divjanje in zagotovijo koroškim Slovincem vse njihove pravice. Kot prvi je spregovoril Andrej Straka, delavec iz Litostroja, ki je izrazil ogorčenje nad metodami, s katerimi se srečuje slovenska narodnostna skupnost na Koroškem. Dejal je, da je ogroženost dobrih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo odnosno med Koroško in Slovenijo rezultat mlahavošči in neodločnosti avstrijskih oblasti, hkrati pa izrazil prepričanje, da bodo na divjanje nacističnih sil na Koroškem odgovorili avstrijski delavski razred in vse liste sile, ki

se zavzemajo za resnično demokracijo.

Zaskrbljenost protifašističnih borcev zaradi oživiljanja nacizma v Avstriji je naglasil narodni heroj Mirko Jerman, ki se je zavzel za prepoved nacističnih organizacij in pozval avstrijske borce proti fašizmu, da nastopijo proti oživiljanju te miselnosti. V imenu študentov in mladine je govoril Tomaž Kšela, ki je dejal, da bo Jugoslavija zahtevala mednarodno pravno reševanje tega vprašanja, če se gonja proti Slovincem v Avstriji ne bo ustavila.

Glavni govornik je bil sekretar mestne konference ZKS Vinko Hafner, ki je izrazil zaskrbljenost in gnev vseh delovnih ljudi Slovenije

ob divjanju šovinističnih elementov nad slovensko narodnostno skupnostjo na Koroškem ter poudaril, da pri tem ne gre samo za obstoj in pravice koroških Slovincem, temveč gre za divjanje tistih reakcionarnih sil, ki ogrožajo tudi napredne sile Avstrije ter mir in napredek v tem delu Evrope.

Zborovanje, ki je bilo doslej najbolj množičen protest v Sloveniji in Jugoslaviji proti divjanju nacionalističnih sil na Koroškem, je bilo zaključeno s sprejemom izjave, v kateri je med drugim rečeno:

Ko svetovna javnost praznuje dan Organizacije združenih narodov kot obletnico združitve vseh sil človeštva za zmago nad nacizmom, fašizmom in drugimi mrčini silami po drugi svetovni vojni, nas dogodki na Koroškem zaradi dejanj neonacističnih teroristov zopet opozarjajo, da se te sile znova obujajo. Poznamo njihove metode, dobro se spominjamo strahot posledic njihovih dejanj v polpretekli zgodovini. Zato nikakor ni mogoče razumeti mlačnosti avstrijskih oblasti, ki mirno opazujejo vse to početje. Ta njihova brezbržnost je celo brezbržnost do nadaljnje usode njihove lastne demokratične družbe in ne samo do obstoja slovenske narodnostne skupnosti, ki so jo dolžni zaščititi tudi zaradi mednarodnih obveznosti iz mirovne pogodbe.

Ta pogodba bi morala ne samo zagotoviti Slovincem v Avstriji enakopravni razvoj in polno zaščito njihovih pravic — z njo se je Avstrija zavezala prepovedati dejavnost vsem organizacijam, ki hočejo odvzeti manjšinam obstoj, in tistim organizacijam, ki sovražno delujejo proti kateri koli članici OZN. In kaj počne koroški Heimadienst in njemu podobne organizacije drugega, kot da celo poziva na genocid slovenske manjšine! Ali se to avstrijskim oblastem ne zdi dovolj jasen argument za takojšnje ukrepanje — tudi proti organizacijam, ki iz Avstrije pošiljajo v Jugoslavijo oborožene ustaške tolpe. Več kot očitno je, da gre v Avstriji za nastop dobro organiziranih elementov in da je vsak dan večja nevarnost, ki grozi vsem demokratičnim silam tako v Avstriji kot drugje. Mi pa nočemo za sosede neonacistov — želimo si dobrososedskega sodelovanja z demokratično Avstrijo.

NASILJE NAD SLOVENCMI

sramoti vsakega demokratičnega Avstrijca

Avstrijsko odporiško gibanje je priredilo na Dunaju zborovanje, na katerem so predstavniki raznih protifašističnih organizacij skupno protestirali proti nemškonalionalnim fašističnim izgredom na Koroškem, hkrati pa ostro obsodili tudi neaktivnost varnostnih oblasti, ki prekrižanih rok gledajo, kako nacionalistični elementi izpodkopavajo pravne temelje države.

Glavni govornik je bil bivši socialistični poslanec Hindels, ki je dejal, da je do zadnjih dogodkov na Koroškem moglo priti samo zato, ker so se v vseh letih po vojni izogibali konfrontaciji z nacistično preteklostjo. Izrazil je solidarnost s koroškimi Slovinci in poudaril, da bi morala Avstrija zagotoviti Slovincem popolno enakopravnost in posebno zaščito tudi tedaj, če ne bi bila obvezana po državni pogodbi. „Nasilje, ki se danes ob dopuščanju oblasti izvaja nad Slovinci, globoko sramoti vsakega demokratičnega Avstrijca. Tisti, ki demonstrirajo proti dvojezičnim kra-

jevnim napisom, vendar nimajo pravice govoriti v imenu tiste Avstrije, za katero so protifašistični borci žrtvovali svoje življenje.“

Hindels je pozval obe veliki stranki, naj se distancirata od izgredov na Koroškem ter se zavzameta za izvedbo člena 7. Izrecno pa je pri tem izrazil FPÖ in nasprotno dejal, da je njen koroški predstavnik Scrinzi pokazal zdaj svoj pravi obraz in s tem marsikomu vzel veselje do tako imenovane male koalicije. Končno je poudaril nujnost široke protifašistične fronte in dejal, da je treba nastopiti proti fašizmu pravočasno, da ne bo spet enkrat prepozno.

Kakor glavni govornik Hindels, tako so tudi predstavniki zveze socialističnih študentov in zveze koroških študentov zahtevali prepoved neonacistične NDP in organizacij, ki delujejo proti Slovincem na Koroškem. Ta zahteva je izpovedana tudi v posebni resoluciji, ki so jo sprejeli udeleženci protestnega zborovanja in v kateri je rečeno:

Schluß mit dem Naziterror in Kärnten!

Die Österreichische Widerstandsbewegung und die mit ihr befreundeten Organisationen protestieren gegen die antislowenischen Ausschreitungen in Kärnten und die Verhetzung von Teilen der Bevölkerung durch Deutschnationale und Neonazis.

Sie verlangen die korrekte Einhaltung der Bestimmungen des Staatsvertrages, die Österreich zur Wahrung der Rechte der anderssprachigen Volksgruppen verpflichtet. Das Gesetz über die Anbringung zweisprachiger Ortstafeln ist, wie das für jedes Gesetz in einem Rechtsstaat gilt, von den Behörden anzuwenden. Die im Staatsvertrag vorgesehene Auflösung von Vereinen, die den anderssprachigen Volksgruppen ihre Rechte nehmen wollen, ist nach den letzten Ausschreitungen nowendiger denn je.

Die Österreichische Widerstandsbewegung fordert insbesondere das sofortige Verbot der NDP, die nicht nur an den gesetzwidrigen Aktionen in Kärnten maßgeblich beteiligt ist, sondern in ihren Presseorganen auch neonazistisches und antisemitisches Gedankengut verbreitet. Die Österreichische Widerstandsbewegung und die mit ihr befreundeten Verbände sind sich darüber klar, daß administrative Maßnahmen allein nicht genügen, um den Unbelehrbaren das Handwerk zu legen. Sie fordern daher alle demokratischen Österreicher ohne Unterschied der parteipolitischen Richtung auf, eine gemeinsame Front gegen Deutschnationalismus und Neonazismus zu bilden. Von den politischen Parteien, die sich zu einem demokratischen und neutralen Österreich bekennen, erwarten sie eine eindeutige Stellungnahme gegen den Terror in Kärnten ohne wahltaktische Rücksichtnahme.

Die antinazistischen Verbände drücken den bedrohten slowenischen Landsleuten ihre volle Solidarität aus. Sie unterstreichen die Notwendigkeit, die mit großen Opfern errungene Demokratie gegen jeden Anschlag zu verteidigen.

Es gilt aus den bitteren Erfahrungen der Vergangenheit zu lernen, vor den Unbelehrbaren nicht zurückzuweichen, sondern ihnen entschieden entgegenzutreten, ehe es wieder einmal zu spät ist.

Napisi ne motijo ljudi

ki želijo mir med narodi

„Protestno pismo pošiljamo iz kraja, kjer živi slovenska in italijanska narodnostna skupnost v slogi in medsebojnem razumevanju. Lahko ugotovljamo, da dvojezični napisi v krajih, na ulicah, ustanovah in uradnih ne motijo ljudi, ki želijo mir in dobre sosedske odnose med narodi.“

Tako je med drugim rečeno v protestnem pismu, ki so ga avstrijskemu generalnemu konzulatu v Ljubljani poslali slovenski veterinarji s svojega seminarja v Izoli. V pismu posebej protestirajo zaradi napada na slovenskega koroškega živinozdravnika dr. Dumpelnika ter obsojajo „mrčne sile, ki vedno znova rušijo določila avstrijske državne pogodbe in iskrenega prizadevanja obeh držav, da bi končno zaživel v dobrih sosedskih odnosih.“

Slovenski geografi, zbrani na simpoziju v Mariboru, pa so obema o srednjima organizacijama koroških Slovincem poslali pismo, v katerem z ogorčenjem obsojajo sedanjo eskalacijo nemškega nacionalizma na Koroškem in „licemersko sprenevedanje avstrijske vlade, ki po vsem sodeč noče ukreniti nič, da bi preprečila

banditska početja članov Heimadienst in drugih šovinistov“. Zagotavljajo, da bodo slovenski geografi koroške Slovence tudi v bodoče podpirali v njihovih prizadevanjih ter vzgajali mlade rodove v ljubezni do Slovincem na Koroškem.

Zveza združenja pravnikov Jugoslavije je v pismu Združenju pravnikov Avstrije opozorila na najnovejšo teroristične izpade proti Slovincem na Koroškem in zaprosila Združenje pravnikov Avstrije, da s svoje strani opozori osrednjo vlado na resnost posledic, ki lahko nastanejo zaradi kršitve mednarodnih obveznosti. Zveza združenja pravnikov Jugoslavije opozarja, da se na Koroškem teptajo osnovna načela mednarodnega prava o človeških pravicah, kar v skrajni liniji vodi v genocid, in na dolžnost avstrijske vlade, da zagotovi slovenski manjšini popolno enakopravnost ter prepove vsako dejavnost, katere namen je, da se Slovincem odvzamejo njihove manjšinske pravice. Poleg tega jugoslovanski pravnik izražajo presenečenje zaradi tolerantnosti avstrijskih oblasti do šovinistične dejavnosti.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — T

Po pobočjih so treskale mine in granate. Ker so bili vkopani do vratu, niso imeli žrtev. Orlov je bil vesel, da mu ni bilo treba z enoto v korito. Ponoči je strahovito bobnelo, grapo so prepletale štrene svetlečih se izstrelkov. Misli je, da je vse mrtvo. Po drugi noči so se privlekli k njegovim položajem brigadni minerji. Dan jih je prehitel, pa se niso mogli umakniti na drugo stran, od koder so bili šli v napad. Vodil jih je Marko.

„Daj, Orlov, postreži nam, ki smo delali kašo iz Italijanov, medtem ko si ti spal na položaju. Daj, saj nam še nič nisi dal, odkar si komandant bataljona.“

Orlov se je rzkoračil pred kocinastim minerjem, ki se je ves zgrbljen opral na palico, do pasu premočen.

„Jaz naj vam dam? Kje imaš pa vojni plen? Prav nič ne dišite po rumul!“

„Vse je šlo k hudiču, Orlov. Dva bunkerja smo zamirali in en manjši most. Krvava kaša... Še čutarica ni ostala cela. Roke in noge jim je razneslo na vse konce. Še para čevljev nisem dobil, da bi preobul tegale skojevca,“ je potrepil pa ramenu kurirja, dečka s smelim pogledom. „Nič ni plena, Orlov. Tudi drugi, ki napadajo, niso zavzeli nobene večje postojanke. Vkopani so. Kamorkoli se obrneš — žica, voda in strmina... Nikjer zaklonov. Toda bilo je svetlo, da sem videl oboke velikih mostov. Takih mostov ni kjer bodi. Iz razenega kamna, ki se podira kot hiša iz škalic od vžigalic... Bolan sem od teh mostov. Vsaj enega bi rad podrl, potem bi mnogo laže izdihnil svojo kosmato dušo.“

„Če je tako, Marko, ste dobrodošli.“

Peljal jih je k bataljonski kuhinji, skriti v globači nedaleč za položaj. Marko in njegovi so posedli okoli ognja. Sezuli so mokre čevlje in premočene hlače. Medtem je kuhar pripravil močnik, posušili so obleko, Marko pa se je lotil Orlova; in ni nehal prej, dokler ni dobil čutarice z žganjem. V samih spodnjicah je tiščal koščene noge k ognju.

Najprej se je počel nali, potem pa je dal čutarico še svojim, ki so jo nagibali, dokler se ni vrnila k žalostnemu Orlovu prazna...

„Bača je ledeno mrzla. Bolj mrzla kot Sava pozimi. Opraviš si dobro delo. Šele zdaj sem se nehal tresti. Blagor tebi, Orlov, ti si že priljezel z nog na konja, meni pa so hoteli mojega že pojedsti, reveža, ki je tako garal, da je bil ves izmozgan. Cele gore razstreliva in municije je pretovoril, revež.“

„Je že tako, dragi moj Marko, da se razvijamo v obe smeri, navzgor in navzdol. Po pameti, preudarnosti in zaslugah. Ali ne?“

„Seveda... a največkrat v obratni smeri.“

Bili so še sredi pogovora, ko je ob predoru zabobnela salva topov. Pozornost jim je vzbudil nenavaden žvist nad grebenom — kot bi se preklalo nebo. Skozi pramene sončnih žarkov so švigale granate z dolgimi, dimnimi repi in piskale kovinasto rezko, kot bi stružil kosti. Letele so v snopih. Preden so se dobro ovedeli, so že treskale na pobočju okoli njih. Čeprav jih sikajoči drobci niso mogli doseči, so popadali po tleh. Gozd za njihovim hrbtom je preplaval divje razviharjen dim.

„Novo orožje, orkamadoma! S tem nas še niso tolkli,“ je robančil Orlov in se zaskrbljeno zazrl po položajih. Sredi dima je videl nekaj umikajočih se borcev. Zavpil je in jih spodil nazaj.

„Orlov, to so šestcevni metarci megle; takšni so zmazali naš bataljon na Pokljuki. Raketni minometi,“ ga je poučil Marko.

Orlov pa ga ni poslušal, planil je na konja in se pognal proti položajem, kjer so piskale in treskale mine in napravile pravi preplah. Med lijaki, ki so jih skopale, se je vrtinčil dim. Tam je stal komisar Gorazd s puško v roki in gonil

razbegle nazaj na položaje. Grozil je, da bo ubil vsakega, ki bo zapustil zaklon.

Orlov je skočil s konja. Žareče strele so treskale mednje in dimni repi so prepredli nebo. Gozd se je vnel. Najbolj izpostavljeno strelno gnezdo je bilo uničeno.

„Vsi v luknje, bojazljivci, orkamadona!“ je norel Orlov. Občudovali je moral Gorazda, kako hodi med vsem vriščem drobcev in krogel.

„Čim bolj je pogumen, tem bolj nam je nevaren, če ni resnično naš,“ si je dejal. Brez Gorazda bi po svoje uredil bataljon. On je edini, ki si lasti zadnjo besedo, češ, kaj bo Orlov, ki je komaj prišel iz čete. Samo majhen vojaški spodrsrljaj, pa te bodo razmajali kakor Fazana... Večne težave so s temi komisarji in intendanti. Že Pajk, ki je bil dobričina, mu je delal preglavice, Gorazd, star komunist, pa si ga hoče povsem podrediti. Ne! Če Gorazd ne bi bil smuljiv, bi ga tako hvalil, da bi ga kmalu poklicali v brigadni štab.

Streljanje metalcev megle ni kaj prida zaleglo, ker so bili položaji partizanov prav po vrhovih grebenov in so mine eksplodirale pod njimi ali tulile čeznje. Vseeno pa so jih toliko zmedle, da se je iz predora lahko prebila v zavetje hiš policijska gorska četa Nemcev in okrepila posadko.

17

Tretjo noč napada sta Bliš in Tomo odšla z minerskimi skupinami na pomoč napadajočim bataljonom Gradnikove in Vojkove brigade. Ker napad XXX. divizije, pri kateri je bil načelnik štaba korpusa Kajtimir, ni uspel in je odpor na progi zlomila Vojkova brigada, je štab korpusa takoj prenesel težišče napada na XXXI. divizijo.

V divizijskem štabu je obsedel samo šef obveščevalnega centra Polde. Sprejemal je poročila z vseh strani, jih razvrščal in pošiljal naprej na štab napada. Šele proti večeru tega dne so Nemci spoznali, da gre za široko zasnovan na-

GATTERER: Herr Professor, ihr Beruf zwingt Sie zu ständiger vergleichender Betrachtung des Loses und Schicksals von Minderheiten in Europa. Wie ist es um die Behandlung der Minderheiten bestellt, wie ist es in Österreich mit dem Verständnis für die Minderheiten?

VEITER: Leider nimmt das Verständnis in Österreich für die Minderheiten nicht zu, sondern eher ab. Jedenfalls hat Österreich, also die Republik Österreich, nicht mehr die großzügige Haltung gegenüber den Minderheiten, wie dies noch zur Zeit der Habsburger Monarchie in deren westlicher österreichischer Reichshälfte war. Wenn Sie sagen Minderheiten, so sagen wir an und für sich lieber Volksgruppen, weil Minderheit eine rein zahlenmäßige Bedeutung hat, während im Ausdruck Volksgruppe der Gruppenbegriff mitschwingt, der Begriff der Verbundenheit, der durch Sprache, Kultur, Herkunft und Geschichte miteinander verbundenen, freilich minoritären Gruppen.

Im übrigen Europa finden wir heute, so möchte ich glauben, weit größere Berücksichtigung und Förderung der Minderheiten und Volksgruppen als in Österreich, und zwar deshalb, weil durchwegs dort nicht duldendes, sondern förderndes Nationalitätenrecht gewährt wird, d. h. der Minderheit eine Förderung zuteil wird, wo sie selbst zu schwach ist, bei voller formeller Gleichberechtigung sich zu erhalten. In Österreich besteht sicher volle Gleichberechtigung auch nach den Buchstaben des Gesetzes, aber die Realität sieht etwas anders aus. In Nord- und Südschleswig gibt es keine Minderheitenprobleme mehr, weil der Minderheit alles gegeben wird, was sie nur irgendwie will, und zwar zusätzlich, also über das hinaus, was an sich sonst rechtlich ihr zukäme. Ähnliches kann man auch von Volksgruppen, die zu Dänemark gehören, sagen, die weit mehr bekommen, als ihr zahlenmäßig jemals zustehen könnte.

GATTERER: Herr Professor, eine Zwischenfrage: Gibt es einen Staat, der schlechter behandelt, als unserer, im demokratischen Europa meine ich.

VEITER: Im demokratischen Europa gibt es das, und zwar in Frankreich. Frankreich erkennt offiziell überhaupt keine Minderheiten an. Es duldet in bescheidener Weise angebliche Dialekte, die in Wirklichkeit vollkommen selbstständige Sprachen sind, wie bretonisch, baskisch, flämisch.

GATTERER: Herr Professor, konkret zur Frage der Aufschriften. Gemäß Artikel VII des Staatsvertrages spricht man nicht von Gemeinden und Ortschaften, sondern ausdrücklich von Verwaltungs- und Gerichtsbezirken, in denen topographische Aufschriften doppelsprachig sein sollen. Kann das jetzige Gesetz als Erfüllung des Staatsvertrages, Art. VII, gelten und ist mit den Aufschriften nur die Topographie gemeint oder dacht man dabei auch an die doppelsprachige Beschriftung von Bahnhöfen z. B.

VEITER: Ich glaube nicht, daß das Gesetz über die zweisprachigen Ortstafeln eine Erfüllung des Staatsvertragsartikels bedeutet, obwohl es sicher einen Teil einer solchen Erfüllung darstellt. Das Gesetz ist entweder zu früh oder zu spät gekommen. Im Jahre 1955 hätte man nach dem Staatsvertrag ohne Animositäten das ganze Problem lösen können. Heute hat man es übereilt erlassen und man hat vor allem die Minderheit, also die slowenische Volksgruppe, in Kärnten dazu überhaupt nicht gefragt, was sie dazu meint und was sie davon hält. Man hat einerseits eine enorme Zahl von Ortschaften, die z. T. nur aus wenigen Häusern bestehen und bisher überhaupt keine Ortstafeln hatten, in das Gesetz einbezogen, was naturgemäß die deutschkärntnerische Mehrheit irgendwie verärgern mußte, weil man den Eindruck gewann, es werde der Volksgruppe ungeheuer viel gegeben, auf der anderen Seite fehlen aber derartige Bestimmungen von Ortstafelaufschriften für den großen Teil des gemischtsprachigen Gebietes. Im Staatsvertrag heißt es ausdrücklich Bezirke und von Bezirken (ist im Ortstafelgesetz) ist überhaupt nicht die Rede. Im Motivenbericht zu dem Gesetz hat man sich zwar auf mich bezogen und auch auf mein Buch über das Recht der Volksgruppen und Sprachminderheiten in Österreich, dies aber absolut nicht zu Recht, denn ich habe zu einem erheblichen Teil genau das Gegenteil dort gesagt, wofür man mich zum Zeugen aufgerufen hat. Meiner Meinung nach ist daher dieses Gesetz keine Erfüllung des Staatsvertrages, weder für die Minderheit, noch eigentlich auch so geschaffen, daß es für die Mehrheit tolerabel ist.

GATTERER: Und entspräche es nicht dem Geiste der Staatsvertragsbestimmung, daß man, wie ich schon erwähnt habe, z. B. Bahnhöfe, öffentliche Gebäude usw. doppelsprachig beschriftet, wie es in Südtirol der Fall ist?

VEITER: Bis zum Jahre 1918 waren südlich Klagenfurts alle Bahnhöfe doppelsprachig und es ist im Grunde genommen nicht begreiflich, warum man jetzt den Hinweis auf den Tafeln an sich in deutscher Sprache anbringt — also z. B. „Ortsende von ...“ und dafür nur die Ortschaft selbst in slowenischer Sprache verfaßt. Und darüber hinaus glaube ich, daß unter Bezirken nicht nur klei-

nere Orte gemeint sein können, das ist rechtlich, glaube ich, ungangbar und undenkbar, sondern es müßte überall dort, wo eben die Minderheit in entsprechend großer Zahl lebt, alles zweisprachig sein, was für die öffentlichen Dienste in Frage kommt, also Gemeindeämter, Bahnhöfe, Postämter und natürlich auch die Ortstafeln.

GATTERER: Wie steht es eigentlich mit der Amtssprache in diesem, jetzt mit Ortstafeln signalisierten Inseln, wenn man so sagen darf?

VEITER: Für die Amtssprache gibt es interne Erlässe, die noch der Bundeskanzler Klaus bzw. seine Regierung erlassen hat und die auch heute von den beteiligten Bundesministerien genauestens eingehalten werden. Es gibt dazu Erlässe des Landeshauptmannes von Kärnten bzw. des Landesamtsdirektors an die Gemeinden bzw. Bürgermeister im gemischtsprachigen Gebiet, und zwar praktisch für alle

bis zum heutigen Tage gesagt haben, wir wollen das nicht. Sie haben es auch begründet, sie haben es mit gesellschaftswirklichen Dingen begründet. Nämlich mit einer außerhalb der Rechtssphäre liegenden Diskriminierung. Denn in den kleinen Orten weiß man natürlich ganz genau, wer sich wie erklärt und abgesprochen hat. Der Betreffende, der sich für die slowenische Volksgruppe aussprechen würde, hätte gesellschaftsmäßig zweifellos mit sehr viel Ärger, ja geradezu mit Verfolgung zu rechnen, wie man es ja jetzt mit der Demolierung oder Abmontierung von Ortstafeln sieht.

GATTERER: Herr Professor, nach der Volkszählung von 1971 sollen ungefähr 27.400 Slowenen in Kärnten leben. Wie stark ist Ihrer Ansicht nach die Volksgruppe?

VEITER: Meiner Meinung nach ist die Volksgruppe auch heute noch ungefähr 45.000 Seelen stark, wie man zu sagen pflegt, und

Univ. Prof. Dr. Theodor Veiter

Die Minderheitenfeststellung widerspricht vollständig dem internationalen Standard des Volksgruppen- und Minderheitsrechts

Orte, in denen Slowenen leben, also die Zahl ist vollkommen ausreichend ausgewählt worden und man könnte an sich mit der Amtssprachenregelung, worüber es von seiten der Bundesministerien eine Reihe von Dienstordnungen gibt, die ich hoffe, demnächst veröffentlicht werden können — sie sind der Öffentlichkeit bisher nicht bekannt —, zufrieden sein. Nur sind das alles Erlässe, sie könnten also über Nacht auch wieder aufgehoben werden, ohne daß ein verfassungsgesetzlicher Anspruch auf Wiederherstellung bestünde. Diese Regelung ist also intern. Sie schafft keinen klagbaren Anspruch.

GATTERER: Alle Parteien haben immer wieder die Forderung erhoben, daß, bevor Art. VII erfüllt werden könne, eine Minderheitenfeststellung stattfinden müsse. Erstens: Ist das möglich, zweitens warum widersetzten sich die Slowenen der Minderheitenfeststellung?

VEITER: Es gibt außerhalb Österreichs nirgendwo eine Minderheitenfeststellung. Die Minderheitenfeststellung widerspricht vollständig dem internationalen Standard des

das läßt sich, glaube ich, eindeutig belegen, wobei ich unter Volksgruppe allerdings verstehe Wortslovenen, also auch jenen Teil der slowenischen Minderheit, der sich nicht bewußt zur sogenannten nationalslowenischen Bewegung erklärt, sondern, wie zum Beispiel ein Teil der sogenannten Windischen, zwar der Umgangssprache nach zur Volksgruppe gehört, aber vielleicht nicht mehr ganz dorthin gehört.

GATTERER: Die Frage der Windischen ist ein sehr delikates Thema. Sind die Windischen, wie vielfach behauptet wird, ein eigener Volksplitter, oder sind sie, wie Sie vorhin angedeutet haben, schwebendes Volkstum?

VEITER: Jeder Mensch hat das Recht zu einem freien Bekenntnis im Sinne zum Beispiel seiner religiösen Zugehörigkeit und im Rahmen gewisser objektiver Voraussetzungen und Merkmale, denn das Volkstum kann man ja nicht wechseln, wie sein Hemd. Auch in Volkstumsfragen, das heißt dort, wo es Grenzen gibt, zwischen denen man hin und her pendelt, also schwebendes Volkstum, sagen die Wissenschaftler dazu. Diese Menschen kön-

in deutscher Sprache zwischen den Slowenen, die keine guten Kärntner sind, die nicht heimattreu sind, die nach Jugoslawien schauen und auf der anderen Seite die sogenannten heimattreuen, guten, die man zur Unterscheidung von den anderen die Windischen genannt hat, in Einengung des ursprünglich üblichen Begriffes.

GATTERER: Wir haben jetzt praktisch ein neues Element in die Diskussion bekommen. Ist das Bekenntnisprinzip also nicht absolut anwendbar, braucht es auch objektive Kriterien zur Feststellung der Minderheit?

VEITER: Meiner Meinung nach ja. Gewiß wird im europäischen Volksgruppenrecht sehr oft die Betonung auf das Bekenntnisprinzip gelegt. Dort, wo starke Volksgruppen vorhanden sind, dort hat ja die Minderheit keine Sorge zu haben vor einer Assimilierung oder Entnationalisierung, zum Beispiel Flamen und Wallonen in Belgien oder bisher auch in Südtirol, denn die Südtiroler Volksgruppe in sich ist ja gefestigt und stark, sie muß nicht befürchten, daß man durch das Bekenntnisprinzip die eigene Position aufgibt oder schwächt. Aber in Zentren, wo sich die Volksgruppe einer noch immer starken, sie im wesentlichen ablehnenden deutsch-kärntnerischen Mehrheit gegenüberübersieht, spielt die Bekenntnisfrage eine überragende Rolle, und da kann durch das sogenannte Bekenntnisprinzip eine Abspaltung der Volksgruppe erfolgen, und das wäre nicht wünschenswert, denn sie soll ja gefördert werden, mehr als das Gesetz es vorschreibt, denn sonst kann sie nicht bleiben, wenn sie nicht gefördert wird.

GATTERER: Sehen Sie die Gefahr einer slowenischen Irredenta einerseits und zweitens, was würden Sie auf Grund Ihrer Erfahrungen mit Minderheiten Wien und Klagenfurt als Richtschnur empfehlen?

VEITER: Ich glaube nicht, daß es die Gefahr einer Irredenta in Kärnten gibt. Jedenfalls dürfte es fast keine Slowenen in Kärnten geben, die darauf hinsteuern, den Süden Kärntens, den sie gern Slowenisch-Kärnten nennen, aber das gibt es nicht, es gibt kein Slowenisch-Kärnten, es gibt nur ein gemischtsprachiges Gebiet, nach Jugoslawien hin politisch zu orientieren oder gar dorthin anzuschließen. Irredentismus heißt da nichts anderes, als den politischen Anschluß an ein Nachbarland vorzubereiten. Ich glaube, daß es das in Kärnten nicht gibt, und die Kärntner Slowenen, gleichgültig welcher politischen Richtung, einschließlich der Kommunisten, die übrigens, wie ich betonen möchte, nicht sehr zahlreich sind, sind sicherlich absolut loyale Österreicher. Und gerade ihr Verhalten jetzt, nachdem ihnen die Ortstafeln abmontiert wurden, zeigt, wie besonnen sie sind, denn sie könnten genauso gut erheblich praktischere Ablehnungsmethoden zum Ausdruck bringen, wie es anderswo in Europa ja auch geschieht und sie tun das nicht. Infolgedessen glaube ich nicht, daß es einen Irredentismus in Kärnten gibt. Ob in Jugoslawien irgendwelche Bestrebungen vorhanden sind, am Staatsvertrag etwas zu ändern, weiß ich nicht. Jedenfalls ist Jugoslawien dem Staatsvertrag beigetreten und hat damit auch die Grenze anerkannt.

GATTERER: Und welche Verhaltensmaßregeln würden Sie den Regierungen, Landesregierung und Bundesregierung, empfehlen? Ganz allgemein: Wir haben hier eine kleine schwebende Volksgruppe, was kann man tun, um sie zu erhalten in einer zweisprachigen Heimat?

VEITER: Ich glaube, man sollte die guten und positiven Beispiele anderer Länder studieren, was aber von Kärnten aus noch nie jemand getan hat und von Wien aus meines Wissens auch nicht. Man sollte nach Dänemark fahren und sich da anschauen, wie das an Ort und Stelle ist mit einer wirklich geförderten Volksgruppe und Minderheit. Man könnte sich die Dinge anschauen, wie sie sich anderswo heute entwickeln, zum Beispiel in Wales, wo die keltische Minderheit nun durch Förderungen durch Großbritannien plötzlich von fast 0 auf 35 Prozent bei der letzten Wahl gekommen ist, wo es Schulen gibt, die es früher nicht gab. In Kärnten gibt es wohl eine Minderheitenschule, aber sie ist nicht voll entwickelt. Sie ist nicht wie in Südtirol, zum Beispiel. Man könnte also vor allem unseren Verantwortlichen den Rat erteilen, nicht vom grünen Tisch aus irgendwelche Namen für slowenische Dörfer zu erfinden, die es in Wirklichkeit gar nicht gibt.

Und man würde, wenn man solche Studien betreibt, ungeheuer viele Anregungen bekommen und man sollte vor allem mit der Volksgruppe selbst sprechen. Das gilt ja auch für die Kroaten im Burgenland. Auf diese Weise ließe sich in Gemeinsamkeit, denn nur im Gespräch zwischen der verantwortlichen Regierungsmehrheit oder den Regierenden in Österreich einerseits und der Minderheit kann abgeklärt werden, was die Volksgruppe braucht und haben will, und da soll man dann großzügig sein, denn der Artikel 7 des Staatsvertrages läßt sich ganz gewiß noch viel großzügiger handhaben.

Mednarodno priznani strokovnjak za narodnostna in manjšinska vprašanja univ. prof. dr. Theodor Veiter je pred nedavnim v avstrijskem radiu odgovarjal na razna vprašanja glede manjšinske problematike na Koroškem odnosno v Avstriji. Vprašanja mu je stavil znani publicist prof. Claus Gatterer, avtor cele vrste razprav in knjig o južnotirolskem vprašanju. Zaradi aktualnosti celotni razgovor objavljamo tudi v našem listu.

Uredništvo

Volksgruppen- und Minderheitenrechts. Es hat im alten Österreich so etwas gegeben mit dem nationalen Kataster, vor allem in Mähren, insbesondere in Brünn, aber dort waren beide Volksgruppen, also Deutsche und Tschechen, damit einverstanden. Und wo jemand einverstanden ist, den es selbst angeht, kann natürlich auch kein Unrecht begangen werden, das ist nicht möglich.

Für Kärnten steht es aber fest, daß die beiden großen Organisationen, Dachverbände der slowenischen Volksgruppe also der Volksrat, das sind die sogenannten christlichen Slowenen und auf der anderen Seite der Zentralverband der slowenischen Organisationen, das ist ein eher sozialistischer Verband, schon in ihrem Memorandum 1955 und immer wieder

nen, glaube ich, sicher mit Recht sagen, ich will versuchen, in ein anderes Volk hinüberzukommen. Das gelingt aber erst ihren Kindern oder Kindeskindern und kann genauso gut dazu führen, daß, wenn die Volksgruppe erstarkt, dann diese Menschen sich wieder zurückziehen zu ihrem eigentlichen, angestammten Volkstum. Windisches Volk gibt es nicht, das wäre ein Volk aus der Retorte, eine reine Erfindung. So wie viele Namen in Südtirol seinerzeit erfunden worden sind von Tolomei. Jahrhundertelang war Windisch der deutsche Ausdruck für Slowenisch. Erst unserem Jahrhundert, und zwar der Zeit nach dem 1. Weltkrieg, blieb es vorbehalten, auf einmal eine Unterscheidung zu machen. In deutscher Sprache im Slowenischen gibt es dies ja nicht.

● LAUNSDORF — SAK 0:3

Nogometno prvenstvo drugih koroških razredov se trenutno nahaja v končni jesenski fazi. Skoro za vse sodelujoče nogometne klube se bo jesensko prvenstvo končalo v nedeljo, znana pa sta tudi že dva jesenska prvaka. V 2. C razredu je prvenstvo že končano, prvak je postalo nogometno moštvo Rožeka z 22 točkami pred Kotmaro vasjo (20) in Škofičami (17). V 2. D razredu je predčasno postal jesenski prvak Oberes Metnitztal (21), za drugo mesto pa se potegujejo Slovenski atletski klub, Wölfnitz in Zweikirchen, ki imajo vsi po 19 točk.

Pred dvema tednoma je SAK gostoval v Gradesu in doživel proti nogometnemu klubu Oberes Metnitztal hudo presenečenje. SAK je popolnoma odpovedal, Oberes Metnitztal je namreč zmagal 4:0.

Slovenski atletski klub je imel prvenstveno tekmo tudi na državni praznik. Na celovškem igrišču je premagal moštvo Gutaring 2:1 (1:0). Slovenski nogometaši so igrali zelo borbeno, zmagoviti gol pa je

Slovensko prosvetno društvo
„Trta“ v Žitari vasi
vabi na

PEVSKI KONCERT

v nedeljo 5. novembra 1972
ob 14.30 uri v farni dvorani
v Št. Lipšu.

Sodelujejo: Moški zbor SPD
„Trta“ iz Žitare vasi, mešani
zbor SPD „Danica“ iz Št. Vid-
a v Podjuni, moški zbor SPD
„Zarja“ iz Železne Kaple in
trio „Korotan“ iz Št. Vidu v
Podjuni.

Ljubitelji umetne in narodne
pesmi iskreno vabljeni!

padel kljub pritisku v celotni igri šele tik pred koncem tekme. Gole sta dala Ferra in Trater.

V nedeljo je nogometno moštvo Slovenskega atletskega kluba igralo na tujem proti Launsdorfu. Približno 100 slovenskih gledalcev je navijalo za svoje ljubljence, ki so se oddolžili z zelo dobro igro in gostitelja premagali 3:0 (2:0). Na težkem terenu je tekmo odločila tehnika, poleg tega pa je branil gol SAK nepremagljivi Wakounik. Gole sta dala Ferra (2) in Trater. Razveseljivo je, da so se klub zastrupljenosti, ki vlada trenutno na Koroškem zaradi dvojezičnih napisov, zadržali domači gledalci zelo športno.

To nedeljo bo SAK igral na Koschatovem igrišču v Celovcu prvenstveno tekmo proti Hörzendorfu. Igra se bo pričela ob 14.30 uri, v predigri pa bo igralo mladinsko moštvo SAK.

Nekateri rezultati: Št. Janž — Št. Ilj 5:2; Kotmara vas — Bilčovs 8:0; Globasnica — Ruda 1:1; Vovbre — Šmihel 0:9.

● KAC NAPREDUJE

Preteklo soboto je 14-kratni avstrijski hokejski prvak KAC iz Celovca igral v razprodani celovški mestni hali prvenstveno hokejsko tekmo proti „večnemu nasprotniku“ IEV iz Innsbrucka. Kulisa 5000 ljudi je navdušeno zasledovala igro in navijala za mojstra, ki je igral prvič v sezoni zares mojsrsko. Plastična ploščica se je znašla trikrat v mreži nasprotnika. Da se to ni zgodilo še pogosteje, je pripisati zadnji pomanjkljivosti Glugovih hokejistov. Taktika KAC je bila povsem „sovjetska“, solisti so popolnoma izgini izpred oči, zaživela pa je moštvena igra. Prvič se je iz najboljših strani pokazal hokejist nekdanje sovjetske reprezentance Viktor Ziplakov, ki je s svojimi idejami in s svojo iznajdljivostjo mnogokrat spravil nasprotnikovo obrambo v zadrego. Z njegovimi idejami so zaživeli tudi njegovi tovariši, še bolj pa njihova borbenost. Prvenstvena tekma se je končala 3:0 (2:0, 1:0, 0:0) za KAC.

V torek se je hokejska posadka KAC odpeljala na Dunaj, kjer je nastopila proti WAT Stadlau, tekmeču, ki je lansko sezono z zmago 10:2 najbolj prizadel mojstru. Hokejska tekma se je končala 5:3 (1:0, 3:1, 1:2) za Celovčane. V lestvici se po tem kolenu ni ničesar spremenilo. V vodstvu je ATSE Graz pred KAC in IEV.

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.55 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisanje jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgled — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.05 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritim — 20.05 Deželna poročila — 22.10 šport iz vsega sveta.

Sobota, 4. 11.: 5.05 Za tiste ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.55 Glasbeni mozaik — 7.55 Naš hišni vrt — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Paskočno in zabavno — 14.00 Za prijatelje ljudske glasbe — 15.30 Voščila — 17.10 Tri dežele, en program — 18.00 Deželni razgled — 18.20 Umetnostna in kulturna kritika — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Korošnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Program v orehovi lupini — 22.10 šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 5. 11.: 6.10 Igra na orgle — 7.40 Pozdravljeni Prater — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega? — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Popoldanski koncert — 13.05 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 iz domovine — 14.30 Voščila — 17.05 Ljudski koncert — 18.00 Mali večerni koncert — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgled — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj.

Ponedeljek, 6. 11.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 11.05 Zvoki iz zahodne štajerske — 13.30 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 14.30 Knjižni kotiček — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 To radi poslušamo — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgled — 19.05 Na obisku v gradiščanskem študiju — 19.50 Note in beležke — 20.10 Po operetnem svetu — 21.00 Vedno več spolnih bolezni — 21.30 iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja.

Torek, 7. 11.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Za ženo — 9.00 Ljudske pripovedke — 10.00 Šolska oddaja — 13.30 In kaj menite vi? — 16.15 Dekliška izobrazba — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Ne prezirajte mi mojstrov — 17.52 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgled — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Ljudstvo in domovina.

Sreda, 8. 11.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.05 Za ženo — 9.00 Človek v revoluciji — 9.30 Vesele note mojstrov — 13.30 Pri koroških zborskih — 14.30 Srečanje — 15.00 Ura pesmi — 16.15 Dekliška izobrazba — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgled — 19.05 Kjer prepevajo, tam ostanemo — 19.35 Za prijatelje planin — 19.50 Note

in beležke — 21.10 Zabavna glasba — 21.30 Zvezne dežele poročajo: Nižja Avstrija.

Četrtek, 9. 11.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.50 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 iz preteklih dni — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.30 Pokrajinske slike: Pozna jesen v Otoku — 15.00 Komorna glasba — 16.50 Dekliška izobrazba — 17.10 Oddaja z Maxijem Böhmom — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgled — 19.05 Avstrijska godba na pihala — 19.50 Note in beležke — 20.10 V deželi Aussee — 21.00 iz domačega glasbenega življenja — 22.30 Človek v družbi.

Petek, 10. 11.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska dela — 10.00 Šolska oddaja — 11.05 Ljudska glasba — 13.30 Vesele zaigrano — 14.45 Koroška književnost — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Mladina poje — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgled — 19.50 Note in beležke — 20.10 Orkestrski koncert za 350-letnico obstoja sahaograške univerze — 21.30 Da ali ne.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 4. 11.: 9.00 Za jugoslovanske delavce — Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 5. 11.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

Ponedeljek, 6. 11.: 13.45 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo.

Torek, 7. 11.: 9.30 Otroci igrajo za sovrstnike — 13.45 Informacije — Šport od tu in tam — Zgodovina telesne kulture koroških Slovencev.

Sreda, 8. 11.: 13.45 Informacije — Paper in sol.

Četrtek, 9. 11.: 13.45 Informacije — Iz koroške literarne delavnice — Cerkev in svet.

Petek, 10. 11.: 13.45 Informacije — Dela slovenskih skladateljev.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 4. 11.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Glasovi v ritmu — 12.10 V plesnem ritmu — 12.40 Po domače — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.40 S knjižnega trga — 17.10 Z ansambлом Arthur Lyman — 17.20 Gremo v kino — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.45 Naš gost — 19.15 Minute z Dobrimi znanci — 20.00 Gostje mednarodnega festivala „Slovenska popevka 72“ — 21.00 Paleta zabavnih zvokov — 21.28 Zabavna radijska igra — 22.20 Od-

AVSTRIJA 1

Sobota, 4. 11.: 15.00 Hišni koncert — 16.05 Ljudska glasba in šege na Koroškem — 16.35 Otroška oddaja — 17.30 Profesor Baltazar — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Posebej o kulturi — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Burkežev listek, podeželska komedija — 21.50 šport — 22.20 čas v sliki — 22.25 „Ultimat vrtalnemu stolpu L 9“, kriminalni film.

Nedelja, 5. 11.: 15.00 Uvožen strup — 17.15 Za družino — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Veseleje ob glasbi — 19.30 čas v sliki — 19.40 šport — 20.15 Proizvajalec dežja — 22.10 čas v sliki in šport.

Ponedeljek, 6. 11.: 18.00 Novo v znanosti — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 čas v sliki in kulturne novice — 20.06 šport — 20.15 Oddelek S — 21.10 Telešport — 22.10 čas v sliki.

Torek, 7. 11.: 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Nabiralci bombaža — 19.00 Silke iz Avstrije in Južne Tiralске — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 čas v sliki in kulturne novice — 20.06 šport — 20.20 Oddaja Lilli Palmer — 21.45 „Smrtno sovraštvo“, film.

Sreda, 8. 11.: 10.00 Neznano sosedstvo — 10.30 Kibernetika — 11.00 Mušketirjeva zmaga — 16.30 Za otroke — 17.35 Lassie — 18.00 Francoščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Tri deklice in trije fantje — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 čas v sliki in kulturne novice — 20.06 šport — 20.15 Mladina — 21.20 Nevednež in poblazneli — 22.50 čas v sliki.

Četrtek, 9. 11.: 10.00 Zvok iz človeške roke — 10.30 Surovine in svetovno gospodarstvo — 11.00 Fizika za vsakogar — 12.00 Formalna logika — 18.00 Italijanščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 športni mozaik — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 čas v sliki in kulturne novice —

TELEVIZIJA

20.06 šport — 20.15 Oddaja z Anneliese Rothenberger — 21.55 čas v sliki.

Petek, 10. 11.: 10.00 V obdobju Friderika III. — 10.30 Krščanski obredi — 11.00 Proizvajalec dežja — 18.00 Orientacija — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Padojski jezdec — 18.55 Oddaja sindikalne zveze — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 čas v sliki in kulturne novice — 20.06 šport — 20.15 Senzacije pod cirkuško kupolo — 21.10 Diskusija — 20.10 čas v sliki — 22.15 „Titanic“, film.

AVSTRIJA 2

Sobota, 4. 11.: 16.25 Film z divjega zapada — 17.50 Prerezi — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.15 Razprava proti dr. Bodkinu — 21.40 Telerreprize.

Nedelja, 5. 11.: 18.00 Tedenski obzornik — 18.50 Črno na belom — 18.50 Zledeneli učitelj — 19.30 čas v sliki — 19.40 Michael Kohlhaas — 20.10 Vzgoja — 20.15 Ali spoznate melodijo — 21.15 Razgovor — 22.00 čas v sliki.

Ponedeljek, 6. 11.: 18.30 Kaj bi lahko postal? — 19.00 O zdravstvu — 19.30 čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Jour fixe — 21.10 Monsieur Jean-Claude Vaucherin — 21.40 Telerreprize.

Torek, 7. 11.: 18.30 Formalna logika — 19.00 Sledovi — 19.30 čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.15 Glavna priča — 21.15 Telerreprize.

Sreda, 8. 11.: 18.30 Deset zapovedi — 19.00 Visokofrekvenčna tehnika — 19.30 čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.15 „Potepuhi“, opereta — 22.05 Telerreprize.

Četrtek, 9. 11.: 18.30 V obdobju Friderika III. — 19.00 Kontakt — 19.30 čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 šport — 20.15 iz zdravniške šole — 20.45 „Ne zaupaj nobenemu tujcu“, film — 22.00 Telerreprize.

Petek, 10. 11.: Na obisku pri Franzu Nablu — 19.00 Pustolovščina slikarstva — 19.30 čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Za konec tedna — 20.06 šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Drevo Kfara Etzyona — 21.40 Telerreprize.

daja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi ledeni.

Nedelja, 5. 11.: 6.00 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.44 Skladbe za mladino — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 še pomnite, tovariši! — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z domačimi ansambli — 16.15 Humoreska tedna — 16.35 Popularne operne melodije — 17.05 Radijska igra — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 6. 11.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Z velikimi zabavnimi orkestri — 9.40 Cibanov svet — 12.10 Minute s Haydnom in Mozartom — 12.40 S tujimi pihalnimi godbami — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Slovenski amaterski zbori — 14.30 Voščila — 15.40 V galeriji lahke glasbe — 16.40 Zvoki in barve orkestra Moran Gould — 17.10 Ponedeljkova glasbena popoldne — 18.15 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 19.15 Z ansambлом Toneta Zagarja — 20.00 Ti in opera — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Od popevke do popevke.

Torek, 7. 11.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Onesnaženje zraka — 9.35 Slovenske narodne — 12.10 Med melodijami — 12.40 Z domačimi ansambli in pevci — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Glasbena tribuna mladih — 15.40 Od melodije do melodije — 16.40 Naš podlistek — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 V torek navsedenje — 19.15 S triom Avgusta Stanka — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.17 Majhen koncert lahke glasbe — 22.15 Popevke se vrstijo — 23.15 Iz sodobne jugoslovanske violinske glasbe.

Sreda, 8. 11.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Nenavadni pogovori — 9.45 Glasbeni spomini — 12.10 iz slovenske operne literature — 12.40 Od vasi do vasi — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Slovenske narodne v zborovskih priredbah — 14.30 Voščila — 15.40 Odskočna deska — 16.40 Listi iz albuma Velikega opernega orkestra Rhapsale — 17.10 Glasbena galerija — 18.30 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 22.15 S festivalov jazz — 23.15 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe.

Četrtek, 9. 11.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Življenje zvezd — 9.35 Pesmi slovenskih skladateljev — 12.10 Pesmi Josipa Pavčiča — 12.40 Igrajo pihalne godbe — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Mladina poje — 14.30 Sestane instrumentov — 16.40 Naš podlistek — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 19.15 S triom Silvo Stingla — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Paleta popevk in plesnih ritmov — 23.15 Večer Huga Wolfa.

Petek, 10. 11.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Koncert za mlade poslušalce — 12.10 iz opere „Lucia Lammermoor“ — 12.40 Z domačimi ansambli — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Otroške pesmi — 14.30 Voščila — 16.40 Popoldanski sestank z orkestrom Alfonso D'Artega — 17.10 Operni koncert — 17.50 Človek in zdravje — 19.15 Z ansambлом Franca Flereta — 20.00 Srečko Kumar in pevski zbor Ukletijske zveze Julijske krajine — 20.30 „Top-pops 13“ — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založništvo in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

S SADRNI DREVESCI IN GRMIČI

drevesnice

Marko POLZER

Vazar pri Št. Vidu v Podjuni

SO VSI ZADOVOLJNI!